

ΘΗΡΕΥΣΙΜΑ ΕΙΔΗ

ΘΗΡΕΥΣΙΜΑ

Ε΄ ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Υπεύθυνος
ΠΑΠΠΑΣ ΗΛΙΑΣ

Σελιδοποίηση
ΤΑΤΣΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ

Επιμέλεια Κειμένων
ΠΑΠΠΑΣ ΗΛΙΑΣ
ΤΑΤΣΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
ΝΑΣΗ ΑΦΡΟΔΙΤΗ
ΠΑΤΕΤΣΙΝΗ ΕΥΤΕΡΠΗ
ΠΑΠΑΔΑΚΟΥ ΒΙΡΓΙΝΙΑ
ΚΟΥΤΣΙΟΥΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θηλαστικά

Αγριοκούνελο (<i>Oryctolagus cuniculus</i>).....	06
Αγριόχοιρος (<i>Sus scrofa</i>)	08
Αλεπού (<i>Vulpes vulpes</i>)	10
Λαγός (<i>Lepus europaeus</i>).....	12
Πετροκούναβο (<i>Martes foina</i>)	14

Πτηνά - Δενδρόβια, Εδαφόβια κ.ά.

Αγριοπερίστερο (<i>Columba livia</i>).....	18
Γερακότσιχλα (<i>Turdus pilaris</i>)	19
Δενδρότσιχλα (<i>Turdus viscivorus</i>)	20
Καρακάξα (<i>Pica pica</i>).....	21
Κάργια (<i>Corvus monedula</i>)	22
Κοκκινότσιχλα (<i>Turdus iliacus</i>).....	23
Κότσυφας (<i>Turdus merula</i>)	24
Κουρούνα (<i>Corvus corone</i>).....	25
Μπεκάτσα (<i>Scolopax rusticola</i>)	26
Νησιώτικη Πέρδικα (<i>Alectoris chukar</i>)	27
Ορτύκι (<i>Coturnix coturnix</i>)	28
Πετροπέρδικα (<i>Alectoris graeca</i>).....	30
Σταρήθρα (<i>Alauda arvensis</i>)	31
Τρυγόνι (<i>Streptopelia turtur</i>).....	32
Τσίχλα (<i>Turdus philomelos</i>)	33
Φάσα (<i>Columba palumbus</i>)	34
Φασιανός (<i>Phasianus colchicus torquatus</i>)	35
Ψαρόνι (<i>Sturnus vulgaris</i>).....	36

Πτηνά - Παρυδάτια

Ασπρομετωπόχηνα (<i>Anser albifrons</i>).....	38
Καλημάνα (<i>Vanellus vanellus</i>)	39
Κιρκίρι (<i>Anas crecca</i>)	40
Κυνηγόπαπια (<i>Aythya ferina</i>).....	42
Μπεκατσίνι (<i>Gallinago gallinago</i>).....	44
Νερόκοτα (<i>Gallinula chloropus</i>)	45
Πρασινοκέφαλη (<i>Anas platyrhynchos</i>)	46
Σαρσέλα (<i>Anas querquedula</i>)	48
Σουβλόπαπια (<i>Anas acuta</i>)	50
Σφυριχτάρι (<i>Anas penelope</i>).....	52
Τσικνόπαπια (<i>Aythya fuligula</i>)	54
Φαλαρίδα (<i>Fulica atra</i>).....	56
Φλυαρόπαπια (<i>Anas strepera</i>).....	57
Χουλιάρόπαπια (<i>Anas clypeata</i>)	59

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ευρετήριο Ελληνικών Ονομάτων	62
Βιβλιογραφία	63

ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ

Αγριοκούνελο - *Oryctolagus cuniculus*

Animalia
Chordata
Mammalia
Lagomorpha
Leporidae
*Oryctolagus
cuniculus*

Περιγραφή

Ο μικρόσωμος συγγενής του λαγού, το αγριοκούνελο, είναι ένα από τα αγαπημένα θηράματα στα Ελληνικά νησιά. Τα χρώματά του ποικιλούν σύμφωνα με τα ενδιατήματα, πάντα σε αποχρώσεις του γκριζου-καφέ με άσπρη κοιλιά και ουρά. Είναι μικρότερο του λαγού, μήκος 35-40 εκατ., ύψος 16-18 εκατ., βάρος 1-2 κιλά. Ουρά πολύ κοντή 6-7 εκατ. με λεπτό μαύρο περίγραμμα. Τα μάτια του είναι στο πλάι του κεφαλιού χωρίς να προεξέχουν όπως του λαγού και έχει μικρότερα αυτιά από το λαγό.

Εξάπλωση

Το αγριοκούνελο είναι ενδημικό είδος της νοτιοδυτικής Ευρώπης και της βορειοδυτικής Αφρικής. Εισήχθη στη Βρετανία κατά τη διάρκεια του 12ου αιώνα και από εκεί στην Αυστραλία κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα.

Στην Ελλάδα ζει σε ορισμένα νησιά του Αιγαίου. Είναι είδος πεδινών και λοφωδών περιοχών, ζει σε χορτολίβαδα ή θαμνολίβαδα και σπάνια σε υψόμετρο πάνω από 600μ.

Ενδιαίτημα

Είναι είδος που απαντάται συνήθως σε πεδινές περιοχές και σπάνια βρίσκεται σε υψόμετρα πάνω από 600 μέτρα. Προτιμάει λοφώδεις εκτάσεις ή κρασπεδικούς βιοτόπους με πούδη ή θαμνώδη βλάστηση καθώς και νεοφυτείες κωνοφόρων και ιδίως Πεύκης. Αποφεύγει τα υψηλά και πυκνά δάση κυρίως λόγω μη επάρκειας τροφής σε όλες τις περιόδους του έτους.

Ο τύπος του εδάφους είναι ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την πυκνότητα του πληθυσμού τους. Προτιμάει χαλαρά και βαθιά εδάφη κατάλληλα για να μπορεί να κατασκευάσει στοές. Η υγρασία παίζει επίσης σημαντικό ρόλο. Η περιοχή που φτιάχνει τη φωλιά του δεν πρέπει να κατακλύζεται από νερό σε καμία περίοδο του έτους ενώ θα πρέπει να προσφέρει προστασία από τις υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού. Είναι είδος που προσαρμόζεται πολύ εύκολα στις διαφορετικές συνθήκες του περιβάλλοντος.

Τροφή

Είναι είδος φυτοφάγο. Η τροφή του αποτελείται κυρίως από διάφορα είδη γράστων ποών και δημητριακών. Σε περιόδους που αυτής της μορφής τροφή σπανίζει τότε τρώει φλοιούς και ετήσιους βλαστούς δέντρων και θάμνων. Τα αγριοκούνελα χρειάζονται τροφή που να περιέχει τουλάχιστον 55% υγρασία. Γι' αυτό το λόγο είναι δυνατό να τρέφεται με τροφές χαμηλής θερμιδικής αξίας αλλά με μεγάλη περιεκτικότητα σε υγρασία. Βιότοποι οι οποίοι διαθέτουν τροφή στα αγριοκούνελα με μεγάλη θρεπτική αξία και μεγάλη περιεκτικότητα σε υγρασία, διατηρούν αυξημένους πληθυσμούς αγριοκούνελου.

Αναπαραγωγή

Το αγριοκούνελο είναι είδος πολυγαμικό. Η περίοδος αναπαραγωγής του συνήθως διαρκεί από τον Ιανουάριο μέχρι τον Αύγουστο. Σε αρκετές περιοχές είναι δυνατό ανάμεσα στο τέλος της μιας αναπαραγωγικής περιόδου και στην αρχή της επόμενης να μεσολαβεί ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα.

Συνήθως γεννάει 5 – 6 φορές το χρόνο από 4 – 10 νεογνά.

Ο αριθμός των νεογνών κάθε γέννας εξαρτάται κυρίως από την εποχή του έτους, τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν και την πυκνότητα του πληθυσμού. Η κοινωνική θέση της θηλυκιάς στην ιεραρχία της αποικίας παίζει επίσης ρόλο στον αριθμό των νεογνών που θα γεννήσει.

Κατά μέσο όρο ο αριθμός των νεογνών δεν ξεπερνάει τα 10 με 15 το χρόνο.

Έχει όμως αναφερθεί ότι σε περιοχές της Αυστραλίας έχει παρατηρηθεί να γεννούν κατά μέσο 27 – 30 νεογνά σε μια αναπαραγωγική περίοδο.

Η εγκυμοσύνη διαρκεί 28 – 31 ημέρες. Για την προστασία των νεογνών από τα αρπακτικά οι θηλυκές τα γεννούν σε ειδικές στοές μακριά από τις κύριες στοές της αποικίας. Μόνο οι θηλυκές που κατέχουν υψηλή θέση στην κοινωνική ιεραρχία της αποικίας γεννούν σε ειδικούς χώρους μέσα στις στοές της αποικίας.

Τα νεογνά κατά τη γέννησή τους ζυγίζουν 30 – 40 γραμμάρια, είναι άτριχα, κουφά και τυφλά. Τα μάτια τους τα ανοίγουν μετά την 10η ημέρα της ζωής τους και απογαλακτίζονται μετά την 3η με 4η εβδομάδα της ζωής τους.

Η σεξουαλική τους ωριμότητα επέρχεται κατά τον 5ο με 8ο μήνα της ζωής τους.

Στις ηπειρωτικές περιοχές ο αριθμός των εγκυμονούντων θηλυκών ατόμων στο σύνολο της κάθε αποικίας είναι μικρός στην αρχή της αναπαραγωγικής περιόδου, φτάνει στο μέγιστο στα μέσα αυτής και μειώνεται προς τα τέλη.

Στις παράκτιες και πιο θερμές περιοχές, όπου η περίοδος της αναπαραγωγής είναι μεγαλύτερη, παρουσιάζεται και ένα δεύτερο μέγιστο προς τα τέλη της αναπαραγωγικής περιόδου. Αυτό οφείλεται στο ότι τα θηλυκά άτομα που γεννήθηκαν στις αρχές της αναπαραγωγικής περιόδου, προς τα τέλη αυτής ζευγαρώνουν.

Η σωματική διάπλαση των νεαρών ολοκληρώνεται στην ηλικία του ενός έτους.

Αγριόχοιρος - *Sus scrofa*

Animalia
Chordata
Mammalia
Artiodactyla
Suidae
Sus
scrofa

Περιγραφή

Μοιάζει με τον οικόσιτο χοίρο αλλά φέρει γκριζόμαυρο τρίχωμα. Τα αρσενικά υπερέχουν σε μέγεθος και βάρος έναντι των θηλυκών. Έχει σώμα ογκώδες και συμπαγές, κεφάλι επίμηκες που απολήγει σε ρύγχος. Στο πάνω μέρος και στο μέσο του ρύγχους σχηματίζεται μικρή κύρτωση, η οποία αυξάνει με την ηλικία του ζώου. Έχει αυτιά μεγάλα και όρθια, μάτια μικρά καφέ χρώματος, σκέλη κοντά και ισχυρά. Η ουρά είναι μετρίου μεγέθους και στο άκρο της σχηματίζεται μία τούφα από μακριές τρίχες. Τα άκρα των δακτύλων καλύπτονται από οπλές.

Εξάπλωση

Στην Ελλάδα υπήρχε σχεδόν παντού από χιλιάδες χρόνια, ενώ σήμερα συναντάται στη Μακεδονία, Θράκη, Ήπειρο, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και στη νήσο Σάμο. Έχει επίσης επανεισαχθεί από τις Κυνηγετικές Οργανώσεις με μεγάλη επιτυχία στην Πελοπόννησο και πολύ πρόσφατα έγινε εισαγωγή του στη νήσο Λέσβο, συγκεκριμένα στο όρος Όλυμπος του νησιού. Στην Ήπειρο συναντάται παντού καθώς η διαδοχή των αραιών θαμνολίβαδων σε πιο πυκνές και σταθερές φυτοκοινωνίες αυξάνει και ενοποιεί τους βιοτόπους του αγριογόχοιρου και έτσι δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την προστασία και την αναπαραγωγή του με αποτέλεσμα την συνεχώς αυξανόμενη τάση του πληθυσμού του.

Ενδιαίτημα

Προϋπόθεση για να είναι ένα ενδιαίτημα κατάλληλο για τον αγριόχοιρο είναι η ύπαρξη άφθονου νερού και λασπόλουτρων τα οποία τα χρειάζεται για να προστατεύεται από τα εξωπαράσιτα. Με τα λασπόλουτρα απαλλάσσεται από τα παράσιτα και εμπλουτίζει το δέρμα του με ορυκτά άλατα που περιέχονται στη λάσπη. Μετά το λασπόλουτρο πηγαίνει σε κοντινούς κορμούς δέντρων και τρίβεται αφήνοντας ορατά σημάδια. Παράλληλα αποφλοιώνει με τους κυνόδοντες του κορμούς δέντρων με σκοπό τη σήμανση της επικράτειας του. Είναι είδος δασόβιο. Ζει στα πυκνά θαμνώδη δάση πλατύφυλλων, δρυός, καστανιάς και οξιάς. Συχνά όμως μετακινείται για αναζήτηση τροφής σε ελώδης εκτάσεις, σε γεωργικές καλλιέργειες που συνορεύουν με δάση ή ακόμα σε μεγάλα υψόμετρα το καλοκαίρι στην αλπική ζώνη.

Τροφή

Ο αγριόχοιρος είναι παμφάγο ζώο. Τρέφεται κυρίως με βελανίδια, κάστανια, διάφορα φρούτα και καρπούς, ρίζες και βολβούς τα οποία βγάζει σκάβοντας το έδαφος. Η επιδρομές του είναι συχνές σε καλλιέργειες πατάτας, παντζάρια και καλαμπόκια, ιδίως όταν οι καρποί είναι σε γαλακτώδη ακόμα μορφή. Το διαιτολόγιο συμπληρώνεται με μύκητες (μανιτάρια), σκουλήκια, σαλιγκάρια, προνύμφες εντόμων, έντομα, αμφίβια, ερπετά, τρωκτικά, αυγά εδαφόβιων πτηνών αλλά και ψοφίμια. Τα ψοφίμια είναι όμως συχνά πτώματα ζώων φορέων της τριχινιάσεως, ασθένειας που μεταδίδεται στον άνθρωπο, γι' αυτό το κρέας του αγριόχοιρου πρέπει να βράζεται καλά.

Αναπαραγωγή

Είναι είδος πολυγαμικό. Ο οίστρος του δεν παρουσιάζει ετήσια περιοδικότητα, αλλά εμφανίζεται περισσότερες από μια φορές το χρόνο. Ο κύκλος αυτός έχει περίοδο 21 ημέρες, από τις οποίες μόνο οι 2 είναι «γόνιμες». Αυτός ο κύκλος διακόπτεται όταν το ζώο κυοφορεί, όταν βρίσκεται σε γαλουχία και στη διάρκεια του καλοκαιριού (Ιούνιος – Αύγουστος). Ανάλογα λοιπόν με τις συνθήκες του περιβάλλοντος και κυρίως με την διαθεσιμότητα της τροφής, μπορεί ζευγαρώσει από τον Οκτώβριο μέχρι τον Μάιο και να γεννήσει από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Σεπτέμβριο.

Μετά τον θερινό άνοιστρο, οι κυρίαρχες θηλυκές (αρχηγοί), κρίνοντας από την διαθεσιμότητα της τροφής, έρχονται σε οίστρο και συμπαρασύρουν και τις υπόλοιπες και ιδιαίτερα τις «πρωτάρες». Πολύ σημαντικό στοιχείο στην αναπαραγωγή του αγριόχοιρου είναι το ότι οι «πρωτάρες» αν δεν συμπαρασυρθούν από έμπειρες θηλυκές δεν έρχονται ποτέ σε οίστρο και παραμένουν στείρες εφόρου ζωής. Τις ημέρες που αρχίζει ο οίστρος του κοπαδιού οι θηλυκές σημαδεύουν τον ζωτικό τους χώρο με οσμές που αφήνουν τρίβοντας τους αδένες τους στα δέντρα, στο έδαφος κ.α. για να προσελκύσουν κάποιον κάπρο της περιοχής. Πολλοί κάπροι θα πλησιάσουν, αλλά μετά από αιματηρές μάχες μεταξύ τους, ένας θα καταφέρει να φθάσει στο κοπάδι και αφού τον εγκρίνει η αρχηγός θα ζευγαρώσει διαδοχικά με όλες.

Η κυοφορία διαρκεί 115 ημέρες (3 μήνες, 3 εβδομάδες και 3 μέρες). Όσο πιο μεγάλο είναι το ζώο τόσα πιο πολλά έμβρυα θα φέρει. Συνήθως γεννά από 2 έως 8 νεογνά. Ανάλογα με τις συνθήκες του περιβάλλοντος μια γουρούνα μπορεί να μπει στην αναπαραγωγική διαδικασία από 8 μηνών, ενώ μια άλλη στα 2 της χρόνια. Γενικά ισχύει:

- Στα θηλυκά ηλικίας μικρότερης του ενός έτους κυοφορεί το 1 στα 3.
- Στα θηλυκά μεταξύ 1 και 2 ετών το 80%
- Και στα θηλυκά ηλικίας μεγαλύτερης των 2 ετών το 90%

Βέβαια εδώ πρόκειται για μέσους όρους, οπότε κατά τόπους και χρόνους τα παραπάνω ποσοστά μπορεί να αλλάξουν πολύ. Συνοψίζοντας, ο αριθμός των εμβρύων εξαρτάται από το βάρος και την ηλικία της θηλυκής και από την διαθεσιμότητα της τροφής.

Αλεπού - *Vulpes vulpes*

Animalia
Chordata
Mammalia
Carnivora
Canidae
Vulpes
vulpes

Περιγραφή

Εξωτερικά μοιάζει λίγο με τον σκύλο, αλλά η ουρά της είναι πολύ πιο φουντωτή και το τρίχωμά της πιο πυκνό, ενώ και το ρύγχος της πιο μακρόστενο. Το μεγαλύτερο είδος είναι η κόκκινη αλεπού, η οποία φτάνει σε μήκος έως και τα 90 εκατοστά και ζυγίζει 7 - 10 κιλά. Το εντυπωσιακό είναι ότι η ουρά της φτάνει σε μήκος έως και τα 60 εκατοστά, δηλαδή είναι αρκετά μεγάλη συγκριτικά με το σώμα της. Στα περισσότερα είδη, τα πόδια της είναι κοντά και λεπτά και έτσι η ουρά της χρησιμεύει και σαν μέσο ισορροπίας.

Εξάπλωση

Η αλεπού εμφανίστηκε στη Γη πριν από 400.000 χρόνια και πιθανώς να υπήρξε και θήραμα για τους προϊστορικούς κυνηγούς. Σήμερα συναντάται σε όλες σχεδόν τις ηπείρους, εκτός από την Ανταρκτική.

Η Κόκκινη αλεπού ζει στην Ευρώπη, την Ασία, μία στενή λωρίδα της βόρειας Αφρικής, την Βόρεια Αμερική (εισήχθη από το Ηνωμένο Βασίλειο στις ανατολικές ΗΠΑ στα μέσα του 18ου αιώνα και εξαπλώθηκε δυτικότερα), ενώ το 1855 εισήχθη και στην Αυστραλία. Όχι μόνο δεν είναι σε κανένα μέρος απειλούμενο με αφανισμό είδος, αλλά αντιστρόφως η εκπληκτική της προσαρμοστικότητα έχει οδηγήσει πολλά άλλα λιγότερο ικανά είδη σε κίνδυνο εξαφάνισης ή και εξαφάνιση.

Η αλεπού είναι είδος που συναντάται σε ολόκληρη την Ελληνική επικράτεια. Στην Ήπειρο την συναντάμε σε όλους τους τύπους ενδιαιτημάτων και σε ολόκληρη την γεωγραφική περιφέρεια της.

Ενδιαίτημα

Ιδιαίτερα προσαρμοστικό είδος, χωρίς πολλές απαιτήσεις, μπόρεσε να εξαπλωθεί και να επιβιώσει σχεδόν σε όλους τους τύπους βιοτόπων. Αφθονεί σε περιοχές με ποικιλία και εναλλαγές μικροπεριβαλλόντων (θαμνότοποι, λιβάδια, δάση κλπ) που προσφέρουν τροφή και κάλυψη.

Οι αλεπούδες ζουν σε ομάδες που μοιράζονται μία περιοχή. Το μέγεθος της περιοχής της αλεπούς (χωροκράτεια) ποικίλει ανάλογα με τον τύπο του περιβάλλοντος. Σε λοφώδεις περιοχές με λίγη τροφή η έκταση της επικράτειας φτάνει τα 40.000 στρέμματα, ενώ σε αγροτικές περιοχές μπορεί να περιοριστεί στα 200 στρέμματα. Από παρατηρήσεις προκύπτει ότι η μέση έκταση μιας επικράτειας αλεπούς κυμαίνεται από 450 έως 1500 στρέμματα.

Τροφή

Όλα τα είδη αλεπούδων είναι παμφάγα. Το διαιτολόγιό τους αποτελείται σε μεγάλο ποσοστό από ασπόνδυλα. Ωστόσο, καταναλώνουν και τρωκτικά, λαγούς, κουνέλια και άλλα μικρά θηλαστικά, καθώς και

ερπετά (όπως φίδια), αμφίβια, χόρτα, μούρα ενώ δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση και σε καρπούς (φρούτα), ψάρια, πτηνά, αυγά, σκαθάκια, έντομα και όλα σχεδόν τα είδη μικρών ζώων. Τα περισσότερα είδη δείχνουν μεγάλη προσαρμοστικότητα σε πολλά διαφορετικά είδη τροφής και κατά μέσο όρο καταναλώνουν 1 κιλό τροφής την ημέρα. Όλες οι αλεπούδες έχουν την χαρακτηριστική συνήθεια να θάβουν (συνήθως με φύλλα, χώμα ή χιόνι) υπολείμματα τροφής όταν έχουν περίσσειμα, για να τα φάνε αργότερα.

Αναπαραγωγή

Η περίοδος αναπαραγωγής των αλεπούδων ποικίλλει ευρέως, λόγω της μεγάλης γεωγραφικής τους εξάπλωσης και της ποικιλίας των ειδών. Ειδικότερα στα μέσα γεωγραφικά πλάτη (όπως επομένως συμβαίνει και στην Ελλάδα), λόγω του ότι ο καιρός της αναπαραγωγής τους αρχίζει τον Ιανουάριο με Φεβρουάριο, η Κόκκινη αλεπού είναι κυρίως εξαιρετικά δραστήρια τον Μάιο, όταν μεγαλώνει τα μικρά της. Τότε υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να κυκλοφορεί ακόμα και την ημέρα, καταστρέφοντας συχνότερα τα κονικλοτροφεία και τα κοτέτσια των ανθρώπων.

Όταν έρχεται ο καιρός της αναπαραγωγής, το θηλυκό σκάβει μία φωλιά με δαιδαλώδεις διαδρόμους μέσα σε μία περιοχή η οποία ανήκει σε ένα συγκεκριμένο αρσενικό. Μετά από 51 - 53 ημέρες, γεννιούνται 3 - 5 μικρά κουταβάκια, τα οποία αρχικά έχουν κάπως πιο γκριζό τρίχωμα σε σχέση με τη μητέρα τους, ενώ στις πρώτες 2 εβδομάδες είναι τυφλά. Η μητέρα τους τους φέρνει τροφή καθημερινά και κάθε φορά που γυρίζει στην φωλιά της ακολουθεί διαφορετικό δρόμο. Στην ηλικία των 2 μηνών βγαίνουν από την φωλιά και αρχίζουν να παίζουν με την μητέρα τους και μεταξύ τους.

Λαγός - *Lepus europaeus*

Animalia

Chordata

Mammalia

Lagomorpha

Leporidae

Lepus

europaeus

Περιγραφή

Έχει μήκος 75 εκατοστά εκ των οποίων τα οκτώ ανήκουν στην ουρά του. Το βάρος του εξαρτάται από την περιοχή και τον τόπο που ζει και κυμαίνεται από 4-6 κιλά. Το τρίχωμα του αποτελείται από κοντές τρίχες απαλής αφής και χρώματος στο πάνω μέρος καστανοκίτρινο με μαύρα μεγάλα στίγματα και προς τα πίσω άσπρο. Το τρίχωμα σε κάποια από τα υποείδη μεταβάλλεται κατά την διάρκεια του χειμώνα και σε ένα από αυτά γίνεται τελείως λευκό. Οι λαγοί των δασών είναι πιο σκούροι, από τους ομόλογους των πεδιάδων. Τα μάτια του βαλμένα πλάγια είναι χρυσά. Προσφέρουν περιορισμένο πεδίο οράσεως από εμπρός. Επίσης χαρακτηρίζεται από τα αυτιά του, που είναι μακριά, με μαύρο φεστόνι στις άκρες τους.

Εξάπλωση

Ο λαγός είναι είδος που συναντάται σε ολόκληρη την Ελληνική επικράτεια. Ειδικότερα στην Ήπειρο ο πληθυσμός του βρίσκεται σε πολύ καλά επίπεδα καθώς η Ηπειρώτικη ύπαιθρος του παρέχει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την κάλυψη των βασικών αναγκών του. Τον συναντάμε σε όλους τους τύπους ενδιαιτημάτων και σε ολόκληρη την γεωγραφική περιφέρεια της Ηπείρου.

Ενδιαιτήμα

Οι προτιμήσεις του ποικίλουν από ορεινές και ημιορεινές ανοιχτές περιοχές, αγροτικές περιοχές με δημητριακά και χέρσους αγρούς έως και αραιά δάση και θαμνότοπους. Περιοχές με αυξημένο πληθυσμό λαγών είναι χωράφια υπό αγρανάπαυση, συμπεριλαμβανομένης της παύσης καλλιέργειας και περιοχές με χαμηλό επίπεδο μόνιμης. Η αγρανάπαυση δημιουργεί ποικιλία ενδιαιτημάτων, και παρέχει στους λαγούς τρόφιμα και κάλυψη στη διάρκεια του έτους. Δάση και δενδροστοιχίες παρέχουν επίσης κάλυψη για τους λαγούς, αν και η επίδραση των δασικών οικοτόπων στον αριθμό των λαγών εξαρτάται από τη χωρική κλίμακα. Μικρά δάση κατά κύριο λόγο σε ένα αγροτικό τοπίο είναι θετικές παράμετροι, αλλά αν η περιοχή του ξύλου είναι μεγάλη, μπορεί να συνδέεται με αρνητικό αριθμό λαγών. Αυτό μπορεί να οφείλεται στην παροχή κάλυψης για αλεπούδες

Τροφή

Ο λαγός είναι χορτοφάγος και πολύ εκλεκτικός στην επιλογή της τροφής του. Αυτή αποτελείται από μεγάλη ποικιλία και εξαρτάται από τις εποχές του έτους. Οι πολύωρες νυχτερινές μετακινήσεις του, τον οδηγούν να τρώει φύτρες ποωδών η ψυχανθών, κονδύλους, φρούτα η μπουμπούκια, λαχανικά όπως τα λάχανα, καρότα, φύλλα από καρπούς δημητριακών. Το χειμώνα τρώει φύλλα θάμνων, φλοιούς η βλαστάρια νεαρών κωνοφόρων. όπως και το αγριοκούνελο καταναλώνει μαλακές κουτσουλιές πουλιών που είναι πλούσιες σε βιταμίνες, αμινοξέα και βακτηρίδια τα οποία του είναι απαραίτητα.

Αναπαραγωγή

Το αρσενικό είναι πολυγαμικό. Το ένστικτο αναπαραγωγής είναι τόσο μεγάλο που τους αναγκάζει να διατρέχουν τεράστιες αποστάσεις για εξεύρεση συντρόφου. Δίνονται μεγάλες μάχες μεταξύ των αρσενικών 10-15 μαζί. Αξιόπιστες πηγές λένε ότι αυτές οι μάχες είναι τόσο , θορυβώδεις και δυνατές που πολλές φορές τα ζώα τραυματίζονται σοβαρά , τύφλωση κλπ. Το κυρίαρχο αρσενικό που θα επικρατήσει θα ζευγαρώσει με το θηλυκό. Η εγκυμοσύνη του λαγού διαρκεί περίπου 30 ημέρες, γεννά δε μέχρι και τέσσερις φορές τον χρόνο , πρώτη φορά τον Μάρτιο και τελευταία τον Αύγουστο. Κατά τον πρώτο τοκετό γεννά 1-3 μικρά και κατόπιν 3-4 , μετά 3 και τέλος 1-2. Τα μικρά έρχονται στον κόσμο με ανοικτά τα μάτια και πολύ καλά αναπτυγμένα. Θηλάζουν από την μητέρα για μερικές μέρες και αμέσως μετά εγκαταλείπονται στην τύχη τους. Τα μικρά αρχικά ζουν όλα μαζί και βγαίνουν όλα προς αναζήτηση της τροφής μαζί την νύχτα. Μετά περίπου από 15 μήνες αυτά είναι τελείως αναπτυγμένα πια , μπορούν δε να αναπαραχθούν από τον πρώτο χρόνο . Ζουν περίπου 7-8 χρόνια.

Πετροκούναβο - *Martes foina*

Animalia

Chordata

Mammalia

Carnivora

Mustelidae

Martes

foina

Περιγραφή

Το πετροκούναβο είναι ένα μικρό θηλαστικό (στο μέγεθος μιας γάτας) το οποίο διαθέτει μια πυκνή και μαλακή γούνα χρώματος κάστανο καθώς και μια χοντρή φουντωτή ουρά. Το χρώμα και το μήκος του τριχώματος του μεταβάλλεται ανάλογα την εποχή και κυμαίνεται από πλούσιο κοκκινωπό, καφέ ή σοκολατί, σε καστανόξανθο, ως και καφετο-γκριζωπό, ενώ πολύ συχνά εμφανίζει ξεθωριασμένα μπαλώματα κατά μήκος της ράχης του. Η κάτω πλευρά του σώματός του είναι ελάχιστα ανοιχτότερου χρωματισμού απ' ότι το επάνω μέρος του. Ο λαιμός του έχει έναν χαρακτηριστικό άσπρο ως ελαφρώς κιτρινωπό χρωματισμό και μερικές φορές μπορεί να παρουσιάσει μια ή δύο καφετί γραμμές ή μπαλώματα ποικίλου μεγέθους. Τα πόδια και η ουρά είναι συνήθως σκουρότερα απ' ότι ο χρωματισμός του σώματος του. Τα πέλματα των ποδιών του είναι μαλλιαρά με δυνατά μαύρα νύχια κατά το διάστημα του χειμώνα, ενώ χάνουν αισθητά το πυκνό τρίχωμα τους από την άνοιξη και μετά. Έχει τριγωνικό κεφάλι, αρκετά φαρδύ ανάμεσα στα αυτιά, τα οποία είναι μικρά και στρογγυλευμένα. Το ρύγχος του είναι άτριχο χρώματος ροζ-καφέ ενώ τα μάτια του είναι μαύρου χρώματος. Ο οδοντικός τύπος για των πετροκούναβων είναι 3/3 (κοπτήρες), 1/1 (κυνόδοντες), 4/4 (προγομφίους), και 1/2 (τραπεζίτες) έχοντας συνολικά 38 δόντια. Έχει μακρύ και λεπτό σώμα και σχετικά κοντά πρόσθια άκρα. Το πετροκούναβο είναι μονομορφικό ζώο και απλώς τα αρσενικά είναι σχετικά μεγαλύτερα από τα θηλυκά. Ο μέσος όρος βάρους ενός πετροκούναβου είναι περίπου 1,8 κλ, (από 1-2,5 κιλά) ενώ το ύψος στο ακρώμιο είναι περίπου 12 εκατ. Το μήκος του από το κεφάλι ως την άκρη του σώματος κυμαίνεται από 40 έως 55 εκατ. Ενώ το μήκος της ουρά του κυμαίνεται από 20 ως και 30 εκατ.

Εξάπλωση

Απαντάται στην Δυτική, Κεντρική και Νότια Ευρώπη, στη Μ. Ασία και Κεντρική Ασία. Στη χώρα μας βρίσκεται σε ολόκληρη την Ηπειρωτική και Νησιωτική Ελλάδα.

Στην Ήπειρο το συναντάμε σε όλους τους τύπους ενδιαιτημάτων και σε ολόκληρη την γεωγραφική περιφέρεια του. Το κυριότερο διαγνωστικό του στοιχείο, είναι ο χρωματισμός του λαιμού που είναι λευκός και εκτείνεται στο στήθος και στο πάνω ήμισυ των μπροστινών ποδιών. Στην Κρήτη απαντώνται άτομα τα οποία δεν έχουν το λευκό αυτό χρωματισμό ή φέρουν μια μικρή λευκή κηλίδα στο στήθος.

Ενδιαίτημα

Τα Πετροκούναβα προτιμούν συνήθως στους ορεινούς βιότοπους και κυρίως περιοχές με συνύπαρξη δάσους και βράχου. Μπορούν να βρεθούν ακόμα και σε υψόμετρο ως 4.000 μ κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, ενώ σπάνια θα τα δούμε κάτω από τα 1.500 μ. Προτιμούν τους ανοιχτούς βιοτόπους και σε σχέση με άλλα είδη κουναβιών, ενώ αν οι συνθήκες το επιτρέπουν δεν θα διστάσουν να πλησιάσουν κατοικημένες περιοχές και να φωλιάσουν ακόμα και μέσα σε εγκαταλειμμένα κτήρια. Οι συνήθειες όμως φυσικές περιοχές τις οποίες τα πετροκούναβα θα επιλέξουν για να φωλιάσουν, είναι συνήθως τα εγκαταλειμμένα λαγούμια, οι κουφάλες των δέντρων και οι ρωγμές των βράχων.

Τροφή

Το Πετροκούναβο θα βγει την νύχτα προς αναζήτηση της τροφή του την οποία αποτελούν διάφορα θήραμα όπως, λαγοί, ποντίκια, σκίουροι, διάφορα πουλιά, αλλά και τα αυγά τους, σαύρες, βάτραχοι και διάφορα άλλα μικρά ασπόνδυλα. Συχνά όμως θα συμπληρώσει τη διατροφή του με λαχανικά και φρούτα όπως καρύδια, ενώ πολύ μεγάλη αγάπη δείχνει στα κεράσια. Ακόμα το Πετροκούναβο όταν βρεθεί κοντά σε αγροκτήματα, δεν θα διστάσει να επιτεθεί σε πουλερικά, περιστέρια, κουνέλια και διάφορα άλλα μικρά οικόσιτα ζώα.

Αναπαραγωγή

Κατά τη διάρκεια της εποχής ζευγαρώματος (Ιούνιος μέχρι τον Αύγουστο), το αρσενικό Πετροκούναβο θα προσπαθήσει να ζευγαρώσει με οποιοδήποτε θηλυκό μπει στην περιοχή του. Αυτός ακριβώς είναι και ο λόγος που παρατηρούμε ραγδαία αύξηση των εδαφικών περιοχών των αρσενικών κατά το διάστημα της αναπαραγωγής.

Η όσφρηση διαδραματίζει έναν σημαντικό ρόλο στο να εντοπίσει το αρσενικό τους ενδεχόμενους δεκτικούς συντρόφους του. Κατά την πρώτη προσέγγιση του αρσενικού προς το θηλυκό, το αρσενικό μπορεί να συναντήσει μια αρκετά επιθετική συμπεριφορά εκ μέρους του θηλυκού, την οποία όμως θα προσπαθήσει να μεταβάλει με έναν μαλακό και ήπιο ήχο σαν γουργουρητό. Ένα στρώμα υποδόριου λίπους στη ραχιαία επιφάνεια του λαιμού του θηλυκού, χρησιμοποιείται ως θέση όπου τα αρσενικά μπορούν να τα πιάσουν κατά τη διάρκεια του ζευγαρώματος, το οποίο μπορεί να διαρκέσει μέχρι μια ώρα. Μετά από το ζευγάρωμα, τα θηλυκά καλλωπίζονται. Ενώ οι ιδιαίτερες κραυγές τους κατά το ζευγάρωμα μπορούν να ακούγονται όλη την νύχτα και αρκετά μακριά.

Τα Πετροκούναβα είναι από τα λίγα θηλαστικά που έχουν μια μοναδική αναπαραγωγική ιδιομορφία, έχουν την δυνατότητα μετά από την σύλληψη να διατηρούν το γονιμοποιημένο έμβρυο εκτός της μήτρας για περίπου 200 με 240 ημέρες και να το εμφυτεύουν σε αυτήν συνήθως στις αρχές της επόμενης άνοιξης (τέλος Φεβρουαρίου αρχές Μαρτίου), ενώ τα νεογνά γεννιούνται περίπου ένα μήνα μετά. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο συνολικός χρόνος εγκυμοσύνης είναι 230 έως 275 ημέρες, αλλά ο χρόνος ανάπτυξης του εμβρύου από το χρόνο της εμφύτευσης (αληθινή κύηση) είναι ένας περίπου μήνας.

Τα θηλυκά γεννούν 3 ως 4 τυφλά και άτριχα μικρά, η απογαλάκτιση των οποίων θα γίνει μετά τους 2 μήνες. Αλλά και μετά την απογαλάκτιση τους τα μικρά θα παραμείνουν μαζί με την μητέρα για να διδαχθούν από αυτή τους βασικούς τρόπους ευρέσεως τροφής και κυνηγίου. Μέχρι το τέλος του καλοκαιριού, τα μικρά θα είναι πλήρως ανεξάρτητα, ενώ η σεξουαλική τους ωριμότητα επιτυγχάνεται μετά την ηλικία των 15 έως 27 μηνών, αν και έχει παρατηρηθεί ορισμένα θηλυκά να εγκυμονούν στο τέλος του έτος μετά από τη γέννησή τους.

ΠΤΗΝΑ

ΔΕΝΔΡΟΒΙΑ, ΕΔΑΦΟΒΙΑ κ.ά.

Αγριοπερίστερο - *Columba livia*

Animalia
Chordata
Aves
Columbiformes
Columbidae
*Columba
livia*

Περιγραφή

Το αγριοπερίστερο είναι το πιο γνωστό είδος από την οικογένεια των περιστεριδέων από το οποίο προέρχονται τα κατοικίδια περιστέρια. Το κεφάλι, ο λαιμός και το στήθος έχουν σκούρο μπλε-γκρι χρώμα, ενώ στο υπόλοιπο σώμα το χρώμα φαίνεται να ανοίγει και να είναι περισσότερο γκρι. Στο λαιμό έχει μωβ-πράσινο ιριδίζον χρωματισμό. Το μάτι είναι πορτοκαλί, κόκκινο ή χρυσό. Το ράμφος είναι γκρι-μαύρο με άσπρο κέρωμα. Έχει δύο χαρακτηριστικές μαύρες ταινίες στα φτερά, λευκό ουροπύγιο και μία μαύρη ταινία στην ουρά.

Ενδιαίτημα

Ζει και αναπαράγεται σε βραχώδεις πλαγιές σε νησιά και απόκρημνες ακτές. Μπορεί να βρεθεί και σε παράγγια. Στις πόλεις ζει το κατοικίδιο περιστέρι και όχι το αγριοπερίστερο.

Τροφή

Τρέφεται κυρίως με σπόρους και δημητριακά και περιστασιακά με σκουλήκια και κάμπιες.

Αναπαραγωγή

Φωλιάζει κατά αποικίες σε κοιλότητες βράχων. Η φωλιά είναι μια πλατφόρμα από κλαδιά και χορτάρι. Μπορεί να γεννήσει και 5 φορές το χρόνο. Γεννά 2 αυγά κάθε φορά και τα επωάζει για 16-19 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από περίπου 30 μέρες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος.

Γερακότσιχλα - *Turdus pilaris*

Animalia
Chordata
Aves
Passeriformes
Turdidae
Turdus
pilaris

Περιγραφή

Η μεγαλύτερη τσίχλα, με μήκος 27 εκ. Η πάνω πλευρά είναι καφέ και το κεφάλι είναι γκρι. Η κάτω πλευρά είναι λευκή με μαύρες βούλες. Το στήθος έχει μια κόκκινη απόχρωση. Το κάτω μέρος των φτερών είναι άσπρο.

Ενδιαίτημα

Κατά την αναπαραγωγή εντοπίζεται σε δάση σημύδας, πεύκης, ελάτης, σκλήθρων καθώς και μικτά δάση. Επίσης σε κράσπεδα υγρών χορτολιβαδικών περιοχών, κατά μήκος των ποταμών και σε ελώδεις εκτάσεις. Το χειμώνα προτιμά να ζει στα όρια δασών και χορτολιβαδικών εκτάσεων, αποφεύγει τα δάση, τους βάλτους και τους υγροτόπους και τις περιοχές κοντά στον άνθρωπο (εκτός από περιπτώσεις μεγάλου ψύχους).

Τροφή

Τρέφεται με ασπόνδυλα και καρπούς σε όλες τις εποχές του χρόνου ανάλογα με τα διαθέσιμα. Είναι δυνατόν να τρέφεται και μόνο με καρπούς. Επίσης συλλαμβάνει έντομα στον αέρα. Τέλος έχει παρατηρηθεί να μπαίνει σε ρηγά νερά και να πιάνει μικρά ψάρια, καθώς και να τσιμπολογάει νεκρά ψάρια.

Αναπαραγωγή

Τη φωλιά τη φτιάχνει στις αρθρώσεις των κορμών και των κλαδιών των δέντρων. Γεννά 2 φορές από 3-5 αυγά που τα επωάζει για 15 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από 12-15 μέρες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος. Όσον αφορά όμως τους πληθυσμούς της Β. και Α. Ευρώπης, είναι μεταναστευτικοί και ξεχειμωνιάζουν στις περιοχές της Ν. Ευρώπης.

δενδρότσιχλα - *Turdus viscivorus*

Animalia
Chordata
Aves
Passeriformes
Turdidae
Turdus
viscivorus

Περιγραφή

Είναι μεγάλη σε σχέση με τις υπόλοιπες τσίχλες. Η πάνω πλευρά είναι γκρι-καφέ και η κάτω είναι άσπρη με μαύρες βούλες. Το ράμφος είναι μαύρο με κίτρινη βάση. Η ουρά έχει άσπρα άκρα.

Ενδιαίτημα

Προτιμά μωσαϊκά τοπία με δέντρα και ανοιχτές περιοχές, όπως ξέφωτα δασών, οπωρώνες, παραποτάμια δάση, ανοικτά ώριμα δάση, λιβάδια με θαμνώνες, ορεινή στέπα με θάμνους.

Τροφή

Τρέφεται με μια ποικιλία ασπόνδυλων και με καρπούς κυρίως το φθινόπωρο και το χειμώνα. Τρέφεται και με παρασιτικά φυτά (*Viscum album*, παρασιτικού φυτού της ελάτης και *Loranthus europaeus*, παρασιτικού φυτού της δρυός και της καστανιάς) και με τα κόπρανά της συμβάλλει στην εξάπλωση των παρασίτων στα υγιή δέντρα.

Αναπαραγωγή

Φτιάχνει τη φωλιά της στα δέντρα. Η φωλιά έχει σχήμα κούπας και αποτελείται από ξερά χόρτα, ρίζες, βρύα και μίσχους φυτών, που συνδέονται μεταξύ τους με λάσπη και επένδυση με ωραία χόρτα. Μπορεί να γεννήσει 2 φορές το χρόνο. Γεννά 3-5 αυγά και τα επωάζει για 12-15 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από 14-16 μέρες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος και το χειμώνα φτάνουν πληθυσμοί βορειότερων περιοχών για να διαχειμάσουν.

Καρακάξα - *Pica pica*

Animalia
Chordata
Aves
Passeriformes
Corvidae
Pica
pica

Περιγραφή

Η Καρακάξα είναι ένα μεσαίου μεγέθους πουλί, του οποίου το μήκος κυμαίνεται από 44 ως 60 εκ. Το κεφάλι είναι μαύρο ιριδίζον. Ο μαύρος αυτός χρωματισμός συνεχίζεται και καλύπτει όλη την επιφάνεια του στήθους, αλλά και του επάνω μέρους του σώματος της, την ράχη και το επάνω μέρος των φτερών, στα οποία έχει (σε αντίθεση με το στήθος) μια έντονα ιριδίζουσα απόχρωση. Η κοιλιά είναι λευκού χρώματος ανάλογο με αυτό των ώμων της, αλλά και των κωπταίων φτερών της. Οι γλουτοί είναι μαύροι. Η ουρά της είναι μαύρη, μακριά με μεγαλύτερα τα κεντρικά φτερά της. Τα πόδια της όπως και το ράμφος της είναι ξεθωριασμένου μαύρου χρώματος.

Ενδιαίτημα

Η Καρακάξα έχει μια αρκετά μεγάλη ποικιλία βιοτόπων. Την συναντούμε κυρίως σε ανοιχτές περιοχές με χαμηλή συνήθως βλάστηση, αραιά δέντρα και χαμηλούς θάμνους όπως οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις, τα λιβάδια, οι άκρες των δασών κ.α. Αποφεύγει τις πυκνές δασώδεις περιοχές όπως και τις άνυδρες και ξέρες. Δεν είναι όμως και λίγες οι φορές που θα την συναντήσουμε σε αστικές περιοχές, σε προαστιακούς κήπους και αλσύλλια, αλλά ακόμα και μέσα στις πόλεις.

Τροφή

Η Καρακάξα ανήκει στα σχεδόν παμφάγα είδη και μπορεί να σιτιστεί με μια αρκετά μεγάλη ποικιλία τροφής. Προμηθεύετε την τροφή της από το έδαφος, τα δέντρα ή τους θάμνους, όπου αναζητά διάφορα έντομα, όπως γρύλους, σαλιγκάρια, γυμνοσάλιαγκες και αράχνες. Ακόμα συχνάζει κοντά σε παρόχθιες και παραλίμνιες περιοχές όπου αναζητεί ψάρια, μικρά ερπετά και αμφίβια. Στην ευρύτερη ποικιλία τροφών της καρακάξας συγκαταλέγονται διάφορα άγρια ή καλλιεργήσιμα φρούτα, τα αυγά αλλά και οι μικροί νεοσσοί διαφόρων πουλιών, μικρά θηλαστικά και οποιασδήποτε σχεδόν μορφής ψοφίμια.

Αναπαραγωγή

Η φωλιά χτίζεται συνήθως σε πυκνά δέντρα και ψηλούς θάμνους, ενώ πολύ σπανιότερα θα επιλέξουν διάφορα κτήρια ή προεξοχές απότομων βράχων. Η φωλιά έχει σχήμα σφαιρικό, είναι δηλαδή σκεπασμένη στο επάνω μέρος της, είναι αρκετά ογκώδης, έχει σχεδόν πάντα δυο εισόδους και αποτελείται από μικρά κλαδιά και λάσπη. Γεννά 5-9 αυγά και τα επωάζει για 16-18 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από 22-27 μέρες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος.

Κάργια - *Corvus monedula*

Animalia
Chordata
Aves
Passeriformes
Corvidae
Corvus
monedula

Περιγραφή

Είναι ένα μεσαίου μεγέθους πουλί της οικογένειας των Κορακοειδών, του οποίου το μήκος κυμαίνεται από 30 ως 34 εκ. Από μακριά φαίνεται ολόμαυρη αλλά το φτέρωμα της έχει ένα σκοτεινό γκρι χρώμα με ανοιχτότερο το γκρι στον αυχένα, στα μάγουλα και στον λαιμό της. Το ράμφος της είναι κοντό και λεπτό μαύρου χρώματος, ενώ τα μάτια της έχουν ένα μοναδικό ανοιχτό μπλε χρώμα.

Ενδιαίτημα

Η Κάργια έχει μια αρκετά μεγάλη ποικιλία βιοτόπων. Την συναντούμε κυρίως σε δασώδεις αλλά και σε ανοιχτές περιοχές, αραιά δέντρα, χαμηλούς θάμνους, λιβάδια, καλλιεργήσιμες εκτάσεις, παράκτιες περιοχές, απόκρημνους βράχους στην άκρη της θάλασσας κ.α. Δεν είναι όμως και λίγες οι φορές που θα την συναντήσουμε σε αστικές περιοχές, σε προαστιακούς κήπους και αλσύλλια, αλλά ακόμα και μέσα σε πόλεις και χωριά.

Τροφή

Οι Κάργες τρέφονται με μια αρκετά μεγάλη ποικιλία τροφίμων. Βρίσκει την τροφή της συνήθως στο έδαφος, τα δέντρα ή τους θάμνους, όπου αναζητά διάφορα έντομα, όπως γρύλους, σαλιγκάρια, γυμνοσάλιαγκες και αράχνες. Ακόμα συχνάζει κοντά σε παρόχθιες και παραλίμιες περιοχές όπου αναζητεί νεκρά ψάρια, μικρά ερπετά και αμφίβια. Αλλά και σε σκουπιδότοπους όπου αναζητά τροφή στα διάφορα αστικά απορρίμματα.

Αναπαραγωγή

Η φωλιά χιτίζεται συνήθως σε κοιλότητες δέντρων, σε απότομους βράχους, ή στις πυκνές φυλλωσιές κωνοφόρων δέντρων. Γεννά 4-5 αυγά και τα επωάζει 17-18 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από 28-34 μέρες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος.

Κοκκινότσιχλα - *Turdus iliacus*

Animalia
Chordata
Aves
Passeriformes
Turdidae
Turdus
iliacus

Περιγραφή

Το χρώμα της πάνω πλευράς είναι καφέ-γκρι. Υπάρχει λευκή γραμμή πάνω από το μάτι. Η κάτω πλευρά είναι λευκή με καφέ στίγματα και οι πλευρές είναι κόκκινες. Το ράμφος του είναι κίτρινο στη βάση.

Ενδιαίτημα

Αναπαράγεται κυρίως σε υψηλά και λιγότερο σε μεσαία γεωγραφικά πλάτη. Προτιμάει υποαρκτικά και αρκτικά κλίματα σε επίπεδες και ορεινές εκτάσεις. Αποφεύγει τον πάγο και το χιόνι καθώς και τον κρύο καιρό και τις καταιγίδες. Προτιμάει κάλυψη από σημύδες ή μικτά δάση συχνά με πολλά έλατα και πεύκα κυρίως κατά μήκος ποταμών και πλημμυρισμένων εκτάσεων. Ακόμα προτιμάει δάση χαμηλής σημύδας, χαμηλές ιτιές και κέδρα σε ελώδης εκτάσεις. Σε μερικές περιπτώσεις αναπαράγεται και σε πάρκα πόλεων.

Τροφή

Τρέφεται με ασπόνδυλα κυρίως το φθινόπωρο και το χειμώνα και λιγότερο την άνοιξη που τρέφεται περισσότερο με καρπούς.

Αναπαραγωγή

Φτιάχνει τη φωλιά του σε ποικιλία θέσεων, όπως δέντρα, θάμνους, κουφάλες δέντρων, στο έδαφος και σε κτίρια. Η φωλιά σε σχήμα κούπας αποτελείται από χορτάρι, βρύα και μικρά κλαδιά, που συνδέονται μεταξύ τους με λάσπη και βλάστηση και έχει επένδυση από χόρτα και φύλλα. Γεννά 4-6 αυγά και τα επωάζει για 10-14 μέρες. Οι νεοσσοί αφήνουν τη φωλιά τους μετά από 12-15 μέρες.

Μετανάστευση

Η Κοκκινότσιχλα εμφανίζεται κυρίως το Νοέμβριο. Η μεταναστευτική πορεία του είδους δεν είναι συγκεκριμένη κάθε χρόνο αλλά τυχαία.

Κότσυφας - *Turdus merula*

Animalia
Chordata
Aves
Passeriformes
Turdidae
Turdus
merula

Περιγραφή

Η πιο διαδεδομένη τσίχλα που συναντάται ευρύτατα στην Ελληνική ύπαιθρο. Αναγνωρίζεται εύκολα από το κατάμαυρο λαμπερό φτέρωμά του, από το πορτοκαλοκίτρινο ράμφος του, αλλά και από τον κίτρινο στενό οφθαλμικό δακτύλιο που περικλείει τα μεγάλα μάτια του. Το ράμφος του αρσενικού σκουραίνει ελαφρώς το χειμώνα. Το ενήλικο θηλυκό έχει καφετί φτέρωμα, καφετί λαιμό και ασαφείς ραβδώσεις στο στήθος. Το ράμφος είναι σκουρόχρωμο, ενώ η ουρά και στα δύο φύλα είναι μακριά. Είναι ένα μεσαίου μεγέθους πουλί που δεν ξεπερνάει τα 29 εκατοστά, εκ των οποίων τα 12 εκατοστά αποτελούν την ουρά.

Ενδιαίτημα

Ο κότσυφας μπορεί να κάνει την εμφάνισή του όπου υπάρχει πράσινο. Άλση, πάρκα, ρεματιές, φράχτες, δάση, πουρνάρια, θαμνώδεις εκτάσεις είναι μέρη που προτιμά να ζει και να αναπαράγεται. Βουνά αλλά και πόλεις αποτελούν τον κυριότερο βιότοπό του.

Τροφή

Τρέφεται με ελιές, σπόρους, κούμαρα, έντομα, γαιοσκώληκες, μούρα και φρούτα από οπωροφόρα δέντρα.

Αναπαραγωγή

Φτιάχνει τη φωλιά του όχι πολύ χαμηλά στο έδαφος αλλά όπου υπάρχει πυκνή θαμνώδης βλάστηση. Με λεπτά κλαδάκια, χόρτα, τρίχες, λάσπη και φτερά επιμελείται με επιδεξιότητα την κατασκευή μιας καλάθωτης περίτεχνης φωλιάς. Γεννά 2-3 φορές από 3-6 αυγά. Η επώαση διαρκεί 15-19 μέρες και οι νεοσσοί πετούν μετά από 13 μέρες περίπου.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος. Μετά το φθινόπωρο πληθυσμοί από βορειότερες περιοχές έρχονται και διαχειμάζουν στη χώρα μας.

Κουρούνα - *Corvus cornix*

Animalia
Chordata
Aves
Passeriformes
Corvidae
Corvus
cornix

Περιγραφή

Η Κουρούνα (Σταχτιά), μέχρι πρόσφατα, θεωρούνταν ότι ανήκει στο ίδιο είδος με τη Μαυροκουρούνα (*Corvus corone*) ή ότι αποτελεί υποείδος αυτής με το λατινικό όνομα *C. corone cornix*. Πλέον θεωρείται ξεχωριστό είδος και ο υβριδισμός των δύο ειδών, στις περιοχές που επικαλύπτονται, είναι πολύ μικρός. Ενώ η Μαυροκουρούνα είναι ολόμαυρη με πρασινωπές και γαλάζιες ιριδίζοντες αποχρώσεις, η Κουρούνα έχει σταχτί χρώμα. Το κεφάλι, ο λαιμός, τα φτερά, η ουρά και τα πόδια είναι μαύρα. Το ράμφος της είναι κοντό, χοντρό, ελαφρώς γυρτό στην άκρη του και μαύρου χρώματος.

Ενδιαίτημα

Η Κουρούνα έχει μια αρκετά μεγάλη ποικιλία βιοτόπων. Την συναντούμε κυρίως σε δασώδεις αλλά και ανοιχτές περιοχές, αραιά δέντρα, χαμηλούς θάμνους, λιβάδια, καλλιεργήσιμες εκτάσεις, παράκτιες περιοχές, κ.α. Δεν είναι όμως και λίγες οι φορές που θα την συναντήσουμε σε αστικές περιοχές, σε προαστιακούς κήπους και αλσύλλια, αλλά ακόμα και μέσα σε πόλεις και χωριά.

Τροφή

Η κουρούνα τρέφεται με μια αρκετά μεγάλη ποικιλία τροφίμων. Βρίσκει την τροφή της συνήθως στο έδαφος, τα δέντρα ή τους θάμνους, όπου αναζητά διάφορα έντομα, όπως γρύλους, σαλιγκάρια, γυμνοσάλιαγκες και αράχνες. Ακόμα συχνάζει κοντά σε παρόχθιες και παραλίμιες περιοχές όπου αναζητεί νεκρά ψάρια, μικρά ερπετά, αμφίβια αλλά και όστρακα τα οποία σπάει με το ισχυρό της ράμφος ή πετώντας τα από ψηλά. Αλλά και σε σκουπιδότοπους όπου αναζητά τροφή στα διάφορα αστικά απορρίμματα. Στην ευρύτερη ποικιλία τροφών της κουρούνας συγκαταλέγονται ακόμα διάφορα άγρια ή καλλιεργήσιμα φρούτα και καρποί, τα αυγά και οι νεοσσοί διαφόρων πουλιών, μικρά θηλαστικά όπως νεογέννητα αρνιά και οποιασδήποτε σχεδόν μορφής από ψοφίμια.

Αναπαραγωγή

Δημιουργούν τις φωλιές τους σε απόμερα δέντρα, θάμνους ή σε απότομους βράχους. Η φωλιά αποτελείται από τους χοντρά κλαδιά και κλαδάκια που συνδυάζονται μεταξύ τους με κουρέλια, χαρτιά, κοκάλα και άλλα περίεργα αντικείμενα και διατηρούνται σε συνοχή με λάσπη και την κοπριά του ζευγαριού, ενώ εσωτερικά στρώνεται με πούπουλα και ξερά χόρτα. Γεννά 4-6 αυγά και τα επωάζει για 17-19 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από 28-35 μέρες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος.

Μπεκάτσα - *Scolopax rusticola*

Animalia
Chordata
Aves
Charadriiformes
Scolopacidae
*Scolopax
rusticola*

Περιγραφή

Έχει συνολικό μήκος 0,34 μ, το μήκος του ράμφους της είναι 0,065 όταν είναι μικρή και 0,8 όταν ενηλικιωθεί. Το μήκος της φτερούγας της είναι 0,184 με 0,208 μ. και έχει βάρος 300 με 350 γραμμάρια. Κοντόχοντρο πουλί με στρογγυλές φτερούγες, κοντή ουρά και κρυπτικό χρωματισμό. Το χρώμα στα πλαϊνά και στη ράχη είναι καστανοκόκκινο, με μαύρα στίγματα. Στην κοιλιά είναι ξανθοκίτρινο με καστανές κυματώσεις, όπως και πίσω στην ουρά στον λαιμό και στα μάγουλα. Οι άκρες των μικρών φτερών της ουράς είναι άσπρες με μαύρη κατάληξη. Χαρακτηριστικό μακρύ ράμφος, (περίπου 55-70 μ.μ.) με μεγάλα μαύρα μάτια, τοποθετημένα ψηλά στο κεφάλι, με τρόπο που επιτρέπει μια μοναδική οπτική γωνία, σχεδόν 360 μοιρών.

Ενδιαίτημα

Ζει μόνη της μέσα στα δάση με οξιές, καστανιές, πλατάνια, πουρνάρια και βελανιδιές. Διαλέγει πάντα τα σημεία του δάσους που είναι τα πιο πυκνά και απρόσιτα από ανεπιθύμητους επισκέπτες, εκεί που υπάρχει υγρασία, χώματα βαρικά και στρώμα από μουχλιασμένα φύλλα.

Τροφή

Είναι παμφάγο αλλά προτιμά ζωική τροφή από φυτική. Στη διατροφή της συμπεριλαμβάνονται γαιοσκώληκες, κολεόπτερα, ψαλίδες, αράχνες, καρκινοειδή, γυμνοσάλιαγκες, βδέλλες, σπόροι, καρποί και ρίζες.

Αναπαραγωγή

Γεννάει τα αυγά της στο έδαφος. Μέσα σε δάση φτιάχνει τη φωλιά της σε χαμηλή βλάστηση, στα βάτα και κοντά στη βάση των κορμών των δένδρων. Επίσης σε λιβάδια, σε ελώδεις περιοχές και ερεικώνες, κρυμμένη σε χαμηλή ή μετρίου ύψους βλάστηση. Η διάμετρος της φωλιάς είναι 12 –15 εκατοστά και το βάθος της φτάνει τα 2 με 5 εκατοστά. Η στρωμή της φωλιάς αποτελείται από νεκρά φύλλα, ξερά χόρτα, και μερικά φτερά. Γεννάει 2-5 αυγά και η επώαση διαρκεί 21-24 μέρες. Τα νεαρά γίνονται ανεξάρτητα στην ηλικία των 5-6 εβδομάδων.

Μετανάστευση

Εμφανίζεται τέλη Οκτωβρίου και φεύγουν προς το τέλος του Φεβρουαρίου. Μικρός αριθμός είναι επιδημητικός.

Νησιώτικη Πέρδικα - *Alectoris chukar*

Animalia
Chordata
Aves
Galliformes
Phasianidae
*Alectoris
chukar*

Περιγραφή

Έχει μήκος 35 εκ. και βάρος 900γρ. Μοιάζει πολύ με την Ορεινή Πέρδικα (*Alectoris graeca*). Η φωνή της μοιάζει με κακάρισμα κότας. Έχει καστανόγκριζη ράχη και λίγες (8-10) αλλά ζωηρές φαρδιές ραβδώσεις στα πλευρά. Ο χαλινός της, το τμήμα δηλαδή ανάμεσα στη ρίζα του ράμφους και του ματιού, είναι λευκός. Περιδέριο σε σχήμα V. Χαρακτηριστική επίσης, η μαύρη ράβδωση στο κεφάλι, που πίσω από το μάτι στενεύει και γίνεται διακεκομμένη. Οι ωτικές χώρες είναι πιο καστανές. Το χρώμα των φτερών στο λάρυγγα είναι ελαφρώς σταχτοκόκκινο, με κηλίδες χαμηλότερα στη μέση του στήθους, η ουρά κοντή, τα πόδια και η μύτη κόκκινα.

Ενδιαίτημα

Είναι το είδος Πέρδικας που συναντάμε στα νησιά του Αιγαίου την Κρήτη και στην Ανατολική Θράκη. Απαντάται ακόμη και σε άλλες περιοχές της χώρας όπου εισάγεται τεχνικά. Προτιμά ξηρές και άγονες περιοχές με βραχώδεις πλαγιές, μικρή χλόη και θάμνους.

Τροφή

Τρέφεται κυρίως με βλαστούς, σπόρους και βολβούς. Το χειμώνα θα τραφεί και με ρίζες χόρτων και θάμνων ενώ το καλοκαίρι θα τραφεί και με μυρμήγκια και έντομα.

Αναπαραγωγή

Φωλιάζει στο έδαφος σε μια κοιλότητα που κατασκευάζει το θηλυκό και τη στρώνει με ξερά χόρτα. Η φωλιά συνήθως βρίσκεται ενδιάμεσα ή κάτω από πέτρες. Γεννά 8-15 αυγά και τα επωάζει για 22-24 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από 7-10 μέρες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος.

Ορτύκι - *Coturnix coturnix*

Animalia
Chordata
Aves
Galliformes
Phasianidae
*Coturnix
coturnix*

Περιγραφή

Το ορτύκι ανήκει στην οικογένεια των Φασιανών. Αποτελεί το μικρότερο είδος της οικογένειας. Έχει φτέρωμα φαιό με ραβδώσεις κίτρινου και καφέ χρώματος. Τα πόδια του είναι κοντά και έχουν σκούρο καφέ χρώμα. Η διάκριση μεταξύ του αρσενικού και του θηλυκού γίνεται με βάση το χρώμα του στήθους και του λαιμού. Σε αυτή την περίπτωση τα θηλυκά διακρίνονται από τα μαύρα στίγματα που διαθέτουν. Και τα δύο φύλα έχουν άσπρες ραβδώσεις στα κεφάλια τους, αλλά το θηλυκό έχει ένα πιο ομοιογενές σχήμα προσώπου απ' ότι το αρσενικό. Στα αρσενικά το φτέρωμα στην βάση του λαιμού και προς το στήθος είναι μονόχρωμο καφέ, ενώ στα θηλυκά υπάρχουν λεπτές επιμήκεις ραβδώσεις περισσότερο σκούρου έως μαύρου χρώματος.

Ενδιαίτημα

Τα ορτύκια είναι εδαφόβια πουλιά τα οποία δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση στα ανοιχτά λιβάδια με πυκνή και ψηλή συνήθως βλάστηση, όπως οι διάφορες καλλιέργειες σιτηρών, τριφυλλιών κλπ. Οι καλλιέργειες αυτές αποτελούν τους ιδανικούς βιοτόπους των ορτυκιών, οι οποίες τους προσφέρουν πέρα από την τροφή και την απαραίτητη κάλυψη. Κατά το διάστημα όμως της μετανάστευσή τους τα ορτύκια θα χρησιμοποιήσουν μια ευρύτερη σειρά βιοτόπων, όπως παράκτιες θαμνώδεις περιοχές και οάσεις ερήμων, σαν ενδιάμεσες στάσεις της αποδημίας τους. Στην χώρα μας ζει κυρίως σε πεδινές καλλιεργήσιμες περιοχές και σε περιοχές με αραιή θαμνώδης βλάστηση, χαμηλού πάντα υψομέτρου. Εξαιρέσεις έχουν παρατηρηθεί μόνο κατά το διάστημα της αποδημίας τους.

Τροφή

Η τροφή του ορτυκιού αποτελείται κατά μεγάλο ποσοστό (90%) από είδη φυτικής προέλευσης, σπόρους, φύλλα, άνθη κ.α. και το υπόλοιπο (10%) από ζωικής προέλευσης, έντομα, σκουλήκια, σκαθάρια μυρμήγκια, ψαλίδες, σαλιγκάρια προνύμφες εντόμων, διάφορα μικρά ζώδια κ.α. τα οποία καλύπτουν τις ανάγκες του σε πρωτεΐνες, ιδιαίτερα των θηλυκών κατά το διάστημα αναπαραγωγής τους.

Αναπαραγωγή

Στην Ευρώπη η εποχή αναπαραγωγής τους είναι από τα μέσα Μαΐου μέχρι τα τέλη τον Αυγούστου. Τα ορτύκια μπορούν να έχουν μέχρι τρεις γέννες ετησίως. Η φωλιά χτίζεται από το θηλυκό σε ένα ρηχό κοίλωμα του εδάφους καλά καλυμμένο από την τριγύρω βλάστηση, όπως καλλιέργειες σιτηρών ή τριφυλλιών. Εκεί το θηλυκό θα γεννήσει από 6 ως 13 αυγά. Η επώαση γίνεται από το θηλυκό και διαρκεί περίπου 17 ως 20 ημέρες. Τα μικρά είναι έτοιμα να εγκαταλείπουν τη φωλιά λίγες ώρες μετά την εκκόλαψη, ενώ μπορούν να πετάξουν μετά την ενδέκατη ημέρα της ζωής τους. Στις 35-40 ημέρες από την γέννησή τους αποκτούν το κανονικό τους φτέρωμα και είναι πλέον έτοιμα για την αποδημία τους.

Μετανάστευση

Είναι ολιγάριθμο επιδημητικό, καλοκαιρινός επισκέπτης αλλά και περαστικό κατά τη μετανάστευση.

Πετροπέρδικα - *Alectoris graeca*

Animalia
Chordata
Aves
Galliformes
Phasianidae
*Alectoris
graeca*

Περιγραφή

Έχει μήκος 32-35 εκατοστά και βάρος 600-900 γραμμάρια. Πάνω μέρος του σώματος, κεφάλι και στήθος σταχτόχρωμα. Πλευρά με εναλλασσόμενες εγκάρσιες μαύρες, καστανές και λευκές ραβδώσεις, οι οποίες είναι περισσότερες (~12) από της Νησιώτικης Πέρδικας (*Alectoris chukar*). Οι παρειές και το μπροστινό τμήμα του λαιμού περιβάλλονται από μία πολύ χαρακτηριστική μαύρη λωρίδα που αρχίζει πάνω από το ράμφος και κατεβαίνει προς το λαιμό, γνωστό ως περιλαίμιο. Στο πάνω μέρος του κεφαλιού το περιλαίμιο προεκτείνεται προς τη βάση του ράμφους και σχηματίζει το λεγόμενο χαλινό. Το χαλινό απουσιάζει από τη Νησιώτικη. Τα καλυπτήρια φτερά της ωτικής χώρας στην Ορεινή Πέρδικα είναι γκριζωπά, ενώ στη Νησιωτική είναι καστανόχρωμα. Άλλο ένα σημείο διάκρισής τους είναι ο λαιμός, όπου στην Ορεινή είναι λευκός ενώ στη Νησιωτική έχει μια μπεζ απόχρωση.

Ενδιαίτημα

Προτιμά ξηρές, ανοιχτές και συχνά λοφώδεις περιοχές.

Τροφή

Η τροφή της είναι κυρίως φυτική και κατά ένα μικρό μέρος ζωική. Αποτελείται από σπόρους φυτών, χυμώδεις καρπούς, σκουλήκια, έντομα, σαλιγκάρια κλπ. Μαζί με την τροφή καταπίνει και χαλίκια που βοηθούν στο άλεσμα αλλά γίνεται έτσι και πρόσληψη ασβεστίου.

Αναπαραγωγή

Φωλιάζει στο έδαφος κάτω από θάμνους ή σε κοιλότητες του εδάφους στρώνοντας ξερά φύλλα χόρτα και λίγα πούπουλα. Γεννά 10-15 αυγά και τα επωάζει 20-21 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από 24 μέρες περίπου.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος.

Σταρήθρα - *Alauda arvensis*

Animalia
Chordata
Aves
Passeriformes
Alaudidae
Alauda
arvensis

Περιγραφή

Ανήκει στην οικογένεια των κορυδαλλών. Η Σταρήθρα είναι ένα πουλί με καστανό φτέρωμα με γκριζοκαφετιές ραβδώσεις στην πλάτη, τα φτερά, και το στήθος, ενώ η κοιλιά είναι υπόλευκη - μπεζ χωρίς στίγματα. Έχει μακριά ουρά με λευκά τα εξωτερικά φτερά που γίνονται αντιληπτά μόνο κατά το πέταγμα. Οι φτερούγες της είναι μακριές και μυτερές με μια ασπριδερή ακμή στην άκρη των έξω πηδαλιωδών. Τα αρσενικά ξεχωρίζουν από τα θηλυκά από το χαρακτηριστικό κοντό και στρογγυλεμένο λοφίο στην κορώνα τους. Στα πόδια τους που είναι μακριά και λεπτά, ξεχωρίζει το μακρύ και ίσιο πίσω νύχι τους που χαρακτηρίζει όλα τα είδη της οικογένειας.

Ενδιαίτημα

Είναι κυρίως εδαφόβιο πουλί και θα την δούμε συχνά να βαδίζει σκυφτή σε ανοιχτά χωράφια, σε μεγάλα λιβάδια και βοσκότοπους.

Τροφή

Η διατροφή της αποτελείται από σπόρους άγριων και καλλιεργημένων φυτών, φυλλαράκια, βλαστάρια, αλλά και από σκουλήκια, έντομα, αράχνες κα σαλιγκάρια.

Αναπαραγωγή

Προτιμάει να φτιάχνει την φωλιά της στο έδαφος, σε θυσάνους χόρτων. Κατά την αναπαραγωγική περίοδο γεννάει 2 φορές και σπάνια μέχρι 3 φορές, από 3-5 αυγά. Η επώαση διαρκεί 12 μέρες και οι νεοσσοί πετούν μετά από 20 μέρες περίπου.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό πουλί και την συναντάμε ευρέως σε μεγάλα σμήνη κυρίως στην Βόρεια και Κεντρική Ελλάδα.

Τρυγόνι - *Streptopelia turtur*

Animalia
Chordata
Aves
Columbiformes
Columbidae
*Streptopelia
turtur*

Περιγραφή

Τα τρυγόνια ανήκουν στην οικογένεια των περιστεριών, είναι όμως μικρόσωμα και πιο λεπτοκαμωμένα από τα περιστέρια. Το μέτωπο είναι γκρι-μπλε και το χρώμα σκουραίνει προς το στέμμα και τον αυχένα. Τα πλαϊνά του προσώπου και ο λαιμός είναι μωβ-ροζ. Στα πλαϊνά του λαιμού έχει ασπρόμαυρο μάλωμα. Η κοιλιά και η κάτω πλευρά της ουράς είναι λευκή. Τα φτερά του είναι κανελί διάστικτα με μαύρο. Το ράμφος του είναι μαύρο ενώ τα πόδια και γύρω από το μάτι είναι κόκκινα.

Ενδιαίτημα

Το τρυγόνι προτιμά τις ημιδασώδεις περιοχές που περιβάλλονται από καλλιέργειες στις οποίες τις περισσότερες φορές βρίσκει τροφή. Το συναντάμε και σε πυκνούς φράκτες, ακόμη και σε πάρκα που βρίσκονται μέσα στις πόλεις, στις μεσογειακές περιοχές συχνάζει σε πευκώνες, θάμνους ή σύδεντρα.

Τροφή

Τρέφεται με σπόρους, ελιές και βελανίδια. Περιστασιακά θα τραφεί με σκουλήκια, έντομα και μικρά σαλιγκάρια.

Αναπαραγωγή

Φτιάχνουν μια μεγάλη, αλλά πολύ πρόχειρη φωλιά με κλαδάκια και ρίζες στα χαμηλά κλαδιά των δέντρων ή σε θάμνους. Γεννά συνήθως 2 αυγά (κάποιες φορές 3-4) και τα επωάζει για 15 μέρες. Οι νεοσσοί εγκαταλείπουν τη φωλιά μετά από 3 εβδομάδες.

Μετανάστευση

Καλοκαιρινός επισκέπτης και περαστικό κατά τη μετανάστευση. Τα πρώτα Τρυγόνια εμφανίζονται αρχές Απριλίου και το πέρασμα συνεχίζεται μέχρι και το Μάιο. Λιγότερο κοινό κατά τη φθινοπωρινή μετανάστευση όπου παρατηρείται μέχρι τις αρχές Οκτωβρίου.

Τσίχλα (Κοινή) - *Turdus philomelos*

Animalia
Chordata
Aves
Passeriformes
Turdidae
Turdus
philomelos

Περιγραφή

Το βάρος της φτάνει τα 80 γρ και το μήκος της 23-24 εκατοστά. Ξεχωρίζει από την απουσία φρυδιών κι από το χρώμα των πλευρών της που είναι λιγότερο ζωηρό, κιτρινοκόκκινο. Η κοιλιά είναι λευκή με μαύρες βούλες.

Ενδιαίτημα

Είναι δυνατόν να ζει οπουδήποτε υπάρχουν δέντρα ή θάμνοι που να συνοδεύονται: με ανοιχτές χορτολιβαδικές εκτάσεις, στρώματα με ξερά φύλλα κάτω από τα δέντρα ή υγρό έδαφος εφοδιασμένο με ασπόνδυλα και άλλους ζωικούς οργανισμούς που αποτελούν την τροφή της. Βασικά είναι πουλί του δάσους. Απαιτεί επαρκή αναγέννηση και χαμηλή βλάστηση. Μπορεί να εμφανιστεί σε πάρκα, φυσικούς φράχτες, πλευρές δρόμων, κήπους, και ασύλλια εντός των πόλεων.

Τροφή

Τρέφεται με μια μεγάλη γκάμα ασπόνδυλων, καθώς επίσης και καρπούς, ανάλογα με τα διαθέσιμα κάθε χρονιάς. Τα σαλιγκάρια είναι σημαντικό κομμάτι της διατροφής, κυρίως κατά τη διάρκεια πολύ άσχημων καιρικών συνθηκών, που τα υπόλοιπα είδη της τροφής δεν είναι διαθέσιμα.

Αναπαραγωγή

Η περίοδος αναπαραγωγής είναι από το Μάιο μέχρι τον Ιούλιο. Φωλεοποιεί μέχρι 4 φορές το χρόνο, όχι όμως παραπάνω από 2 στις βόρειες εξαπλώσεις. Φτιάχνει τη φωλιά σε κορμούς μικρών δέντρων ή θάμνων ή πάνω στα κλαδιά. Επίσης έχουν βρεθεί φωλιές σε αναρριχητικά φυτά πάνω σε τοίχους, σε περβάζια, ακόμα και στο έδαφος ανάμεσα σε πυκνή βλάστηση. Η φωλιά αποτελείται από μικρούς βλαστούς, χόρτα και βρύα. Είναι χαλαρή από την εξωτερική πλευρά, αλλά πυκνή και συμπαγής στο εσωτερικό, στρωμένη με ένα συμπαγές στρώμα από λάσπη και τρίματα σάπιου ξύλου, αναμεμιγμένα με ξερά φύλα. Γεννά 2-5 αυγά. Λιγότερα στην πρώτη και τελευταία φωλιά και περισσότερα στη μεσαία. Η επώαση διαρκεί 10-17 μέρες. Οι νεοσσοί είναι έτοιμοι να πετάξουν σε ηλικία 11-17 ημερών.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος. Πληθυσμοί βορειότερων χωρών έρχονται στην Ελλάδα για να διαχειμάσουν. Ξεκινούν να έρχονται στη χώρα μας από τα μέσα Σεπτεμβρίου για να μείνουν ως το Μάρτιο.

Φάσσα - *Columba palumbus*

Animalia
Chordata
Aves
Columbiformes
Columbidae
Columba
palumbus

Περιγραφή

Είναι το μεγαλύτερο είδος της οικογένειας. Είναι σαφώς μεγαλύτερη από το κοινό περιστέρι με πιο συμπαγές και μακρουλό σώμα, αλλά διαθέτει μακρύτερη ουρά και λεπτότερο κεφάλι. Η Φάσσα είναι σταχτόχρωμη στο κεφάλι και στην ράχη, ενώ στο στήθος διακρίνονται πρασινωπές και πορφυρές ανταύγειες. Η κοιλιά είναι γκριζωπή όπως και η μακριά ουρά με το μαύρο τελείωμα και την γκριζόλευκη ρίγα πριν από την άκρη που ξεχωρίζει όταν κατά την πτήση ανοίγει σαν βεντάλια. Είναι εύκολα αναγνωρίσιμη από την άσπρη βούλα στα πλάγια του λαιμού και από την λευκή κάθετη ρίγα στην φτερούγα, που διακρίνεται κατά την πτήση.

Ενδιαίτημα

Είναι γενικά δειλό πουλί και δεν πλησιάζει συχνά τις αστικές περιοχές και τα πάρκα. Προτιμά να εγκαθίσταται σε δάση φυλλοβόλων, μικτών και κωνοφόρων και σε δάση βελανιδιάς. Ξεπετιέται μέσα από τα δέντρα φτεροκοπώντας δυνατά και επισκέπτεται τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις για να τραφεί. Προκαλεί πολύ συχνά μεγάλες ζημιές στις καλλιέργειες.

Τροφή

Το διαιτολόγιό της απαρτίζεται από μεγάλη ποικιλία σπόρων και καρπών από άγρια δέντρα βελανιδιάς, καστανιάς, οξιάς, πουρνάρια και κούμαρα καθώς και ήμερα φυτά όπως σιτάρι, καλαμπόκι και ηλιάνθο, βλαστούς, σκουλήκια ή σαλιγκάρια.

Αναπαραγωγή

Η αναπαραγωγική περίοδος ξεκινά από τον Απρίλιο μέχρι τον Σεπτέμβριο. Προτιμά να φωλιάζει σε δέντρα, φράχτες, παλιά κτίρια χτίζοντας όπως τα περισσότερα είδη περιστερών, άκομψες και άτσαλες φωλιές από κλαδάκια. Γεννά 2-3 λευκά αυγά. Η επώαση διαρκεί 2-3 εβδομάδες περίπου. Οι νεοσσοί εγκαταλείπουν την φωλιά μέσα σε 33-34 ημέρες. Οι γονείς καταφέρνουν να μεγαλώσουν 2-3 γενιές σε κάθε αναπαραγωγική περίοδο.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος, αλλά και κοινός χειμερινός επισκέπτης. Την συναντάμε συνήθως τις αρχές του Οκτώβρη.

Φασιανός (Κυνηγετικός)

Phasianus colchicus torquatus

Animalia

Chordata

Aves

Galliformes

Phasianidae

*Phasianus**colchicus torquatus*

Περιγραφή

Ο αληθινός Φασιανός κατάγεται από την Ασία. Μετά την εισαγωγή του είδους και λόγω της εύκολης εκτροφής του ως θήραμα, επικράτησαν υβρίδια με αποτέλεσμα τη μείωση του επιδημητικού πληθυσμού. Ο θηρεύσιμος Φασιανός στην Ελλάδα είναι υβρίδια του *P. colchicus torquatus*. Οι άγριοι Φασιανοί είναι πολύ όμοιοι με τους ήμερους, μολονότι σκουρότεροι και πιο μικροί σε μέγεθος. Επίσης, δεν έχουν το λευκό “κολάρο” των ήμερων πουλιών. Ο αρσενικός έχει μήκος 76-89 εκατοστά και βάρος 1,4 -2 κιλά, στιλπνό σκουροπράσινο κεφάλι, κατακόκκινο σάρκωμα γύρω από τα μάτια και κοντές φούντες σαν κερατάκια πίσω από τα αφτιά. Το υπόλοιπο φτέρωμα έχει αποχρώσεις κοκκινωπές και κιτρινικάστανες. Τα αρσενικά των απελευθερωμένων πληθυσμών έχουν ένα λευκό, στενό περιλαίμιο. Πιο απλός σε εμφάνιση ο θηλυκός, μήκους 53-64 εκατοστά και βάρους περίπου 1,2 κιλά, με σχεδόν ομοιόμορφο ανοιχτό καφετί πτέρωμα, αλλά και με κοντύτερη ουρά.

Ενδιαίτημα

Χαρακτηριστικό πουλί των μικρών δασών. Αναζητά τοποθεσίες με νερό και δροσιά, που είναι απαραίτητες για την διατήρηση του είδους (όχθες ποταμών, λιμνών η όπου αφθονεί η βλάστηση) ενώ προσαρμόζεται σε μερικές χώρες σχεδόν παντού, ακόμη και σε μέρη αφιλόξενα γι' αυτόν. Δεν κατοικεί στα πυκνά δάση, αλλά προτιμά τα μικρά άλση και σύδεντρα, καθώς επίσης και αραιά δασωμένες περιοχές που του προσφέρουν κάλυψη και προστασία. Αν βρεθεί σε δάσος, αυτό θα είναι υπό καλλιέργεια, με μπόλικα ξέφωτα, μικρούς θάμνους και ζώνες που τον προστατεύουν από τον άνεμο και το κρύο. Ένα δίκτυο καλλιεργειών κοντά σε δάση του είναι απαραίτητο για αναζήτηση της τροφής του. Η ιδανική λοιπόν κατοικία είναι τα μικρά άλση, που εναλλάσσονται με δάση, θάμνους με καλλιέργειες και λιβάδια, πυκνοί φράκτες, ηλιόλουστες πλαγιές σκεπασμένες με θάμνους, ρυάκια, έλη και λιμνούλες.

Τροφή

Είναι κύρια χορτοφάγο πουλί, τρώει σπόρους δημητριακών, καλαμπόκι, σιτάρι, βρώμη, φρούτα και καρπούς τους δάσους, ρίζες και γογγύλια, πράσινα φύλλα και νεαρά βλαστάρια. Δεν περιφρονεί όμως τα σκουλήκια, τα σκαθάρια η τα έντομα, ακόμη και μικρά ερπετά σαύρες η φίδια. Επίσης τσιμπολογά και χαλίκια που διευκολύνουν τη διάλυση των τροφών και το πέρασμα τους από το πεπτικό σωλήνα.

Αναπαραγωγή

Φωλιάζει στο έδαφος, στους αγρούς, στα δάση, σε θαμνώδεις εκτάσεις. Γεννά 8-15 αυγά και τα επωάζει για 23-28 μέρες. Οι νεοσσοί ανεξαρτητοποιούνται μετά από 12-14 μέρες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος.

Ψαρόνι - *Sturnus vulgaris*

Animalia

Chordata

Aves

Passeriformes

Sturnidae

Sturnus

vulgaris

Περιγραφή

Τα ενήλικα αρσενικά Ψαρόνια έχουν μαυριδερό φτέρωμα με μεταλλική πράσινη και βιολετιά όψη. Οι κηλίδες γίνονται πιο διακριτικές και το ράμφος κιτρινίζει την Άνοιξη, που αρχίζει η αναπαραγωγική περίοδος, τα δε πόδια γίνονται ροδοκόκκινα. Τα δυο φύλα παρουσιάζουν πολύ μικρές αποκλίσεις στον χρωματισμό του ράμφους, καθώς το αρσενικό παρουσιάζει μια μπλε-γκρι απόχρωση στην βάση του κάτω ράμφους, ενώ τα θηλυκά έχουν την κάτω βάση του ράμφους κιτρινόλευκη.

Ενδιαίτημα

Προτιμούν τις αγροτικές περιοχές με λιβάδια, τα χωριά, αλλά και τα προάστια, που διαθέτουν πάρκα, οπωρώνες, ελαιώνες, δεν διστάζουν όμως να εμφανίζονται και σε δασικές εκτάσεις, σε έλη, σε παράκτιες περιοχές με αμμώδεις εκτάσεις, σε όχθες ποταμών και λιμνών καθώς και σε ερήμους ή και σε σκουπιδότοπους.

Τροφή

Το ψαρόνι είναι παμφάγο πουλί και μπορεί να σιτιστεί με μια αρκετά μεγάλη ποικιλία τροφής. Μέσα στα είδη διατροφής των ψαρονιών περιλαμβάνονται διάφορα είδη σπόρων, εντόμων, σπονδυλωτών και ασπόνδυλων, αλλά και διάφορες καλλιέργειες, όπως και φρούτα.

Αναπαραγωγή

Η αναπαραγωγική περίοδος των ψαρονιών ξεκινά ανάλογα πάντα με την περιοχή, την άνοιξη και διαρκεί ως και τους πρώτους μήνες του καλοκαιριού (Μάρτιο ως Ιούλιο). Φτιάχνει τη φωλιά σε κάποια κοιλότητα ή τρύπα δέντρων ή σε οποιαδήποτε άλλη φυσική ή τεχνητή κοιλότητα. Η φωλιά αποτελείται κυρίως από κλαδάκια, ξερόχορτα, φύλλα και πούπουλα. Γεννά ως και 3 φορές (νότιοι πληθυσμοί), από 4 έως και 8 αυγά. Η επώαση διαρκεί 12-15 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από 20-22 μέρες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος αλλά και αποδημητικό. Έτσι κάποια σμήνη μεταναστεύουν προς τα νότια, ενώ η χώρα μας δέχεται κάποιους βόρειους επισκέπτες (τέλη Οκτωβρίου-Νοέμβριο).

ΠΤΗΝΑ
ΥΔΡΟΒΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΥΔΑΤΙΑ

Ασπρομετωπόχηνα - *Anser albifrons*

Animalia
Chordata
Aves
Anseriformes
Anatidae
Anser
albifrons

Περιγραφή

Είναι σχετικά μεγάλη χήνα (69-76 εκατ.), με σκούρες καφέ και γκρι αποχρώσεις, ευδιάκριτα άσπρη κοιλιά και μαύρες ραβδώσεις στο στήθος. Χαρακτηριστικό άσπρο “μπάλωμα” στο μέτωπο από το οποίο πήρε το όνομά της. Τα πόδια έχουν πορτοκαλί χρώμα.

Ενδιαίτημα

Κατά τους καλοκαιρινούς και μήνες αναπαραγωγής της ζει σε διάφορες περιοχές κοντά σε λίμνες ή έλη της τούντρα, αλλά και περιοχές κοντά σε δάση κωνοφόρων. Κατά το διάστημα της μετανάστευσης της, μπορούμε να την βρούμε κοντά σε υγρά λιβάδια και πεδινές περιοχές με μόνιμα νερά ή παράκτιες περιοχές και εκβολές ποταμών και πάντα κοντά σε καλλιέργειες.

Τροφή

Η διατροφή της Ασπρομετωπόχηνας είναι κυρίως φυτικής προέλευσης και αποτελείται από χλόη, διάφορα υδροχαρή φυτά, βρύα, σπόρους, μίσχους φύλλα και ρίζες διαφόρων φυτών (σόρογο, μούρα, βελανίδια) και δημητριακών (σιτάρι, κριθάρι, ρύζι) και περιστασιακά με διάφορα έντομα μαλάκια και ασπόνδυλα.

Αναπαραγωγή

Η φωλιά είναι μια ρηχή λακούβα στο έδαφος στρωμένη με πούπουλα, στο ίδιο σχεδόν επίπεδο με τα γύρω φυτά και κάτω από ένα καλά προφυλαγμένο σημείο κοντά στο νερό. Γεννά 3-7 αυγά και τα επωάζει για 22-28 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από 38-45 μέρες.

Μετανάστευση

Έρχεται στην Ελλάδα για να διαχειμάσει. Εμφανίζεται το Δεκέμβριο ανάλογα τις συνθήκες που επικρατούν στους βόρειους βιοτόπους της.

Καλημάνα - *Vanellus vanellus*

Animalia
Chordata
Aves
Charadriiformes
Charadriidae
Vanellus
vanellus

Περιγραφή

Η Καλημάνα είναι ένα παρυδάτιο πουλί στο μέγεθος του περιστεριού. Έχει μακρύ, χαρακτηριστικό λοφίο και σκουροπράσινο χρώμα με μεταλλικές ανταύγειες που ιριδίζουν στη ράχη και την κάνουν να ξεχωρίζει από μακριά ειδικά όταν πετά. Το μήκος του σώματος είναι 28-30 cm και το άνοιγμα των φτερών 82-87cm. Βασικό χαρακτηριστικό της είναι οι πλατιές φτερούγες με το περίεργο σχήμα των φτερών της, στενά στη βάση, στρογγυλεμένα και πλατιά στο άκρο, που την βοηθούν να κάνει μεγάλες πτήσεις. Τα φτερά από κάτω είναι λευκά στη βάση τους και μαύρα στο υπόλοιπο μέρος και το ίδιο ισχύει και για την ουρά της ενώ ασπρόμαυρα σχέδια υπάρχουν και στο κεφάλι της και διαφέρουν ελάχιστα στο κάθε φύλο. Το κάτω μέρος της ουράς της έχει ένα απαλό καφέ χρώμα.

Ενδιαίτημα

Συναντάται κυρίως στην περιφέρεια των υγροτόπων, στα υγρολίβαδα, τους λασπότοπους, σε χωράφια και άλλες επίπεδες, ανοιχτές εκτάσεις με χαμηλή βλάστηση. Έχει ανάγκη από χωράφια άσπαρτα, εγκαταλελειμμένα, όχι οργωμένα έτσι ώστε να βρίσκει εύκολα την τροφή της.

Τροφή

Η τροφή της είναι ζωικής προέλευσης, κυρίως διάφορα ασπόνδυλα όπως γαιοσκώληκες. Ειδικότερα τρέφεται με ενήλικα και προνύμφες εντόμων (π.χ. σκαθάρια, μυρμήγκια, γρύλοι, ακρίδες, λιβελλούλες, τζιτζίκια και Λεπιδόπτερα, αράχνες, σαλιγκάρια, γαιοσκώληκες, βατράχια, μικρά ψάρια, σπόρους ή άλλο φυτικό υλικό.

Αναπαραγωγή

Η φωλιά της είναι μια μικρή κοιλότητα στο έδαφος και συνήθως εκμεταλλεύεται τις φυσικές κοιλότητες των χωραφιών. Είναι πολύ απλή και στρωμένη με ελάχιστα χορταράκια, ρίζες και ξερά φύλλα, έτσι ώστε να μην φαίνεται από ψηλά. Γεννά συνήθως 3-4 αυγά, που έχουν χρώμα λαδοπράσινο με πυκνές σκούρες κηλίδες. Η επώαση διαρκεί 26-28 μέρες και οι νεοσσοί πετούν μετά από 35-40 μέρες.

Μετανάστευση

Στην Ελλάδα υπάρχει μικρός επιδημητικός πληθυσμός. Οι περισσότεροι όμως πληθυσμοί είναι πλήρως μεταναστευτικοί. Από τα τέλη του φθινοπώρου αλλά κυρίως τον χειμώνα, μεγάλα κοπάδια από Καλημάνες καταφθάνουν στη χώρα μας, μεταναστεύοντας από την Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη για να εκμεταλλευτούν το ήπιο κλίμα που επικρατεί εδώ και να τραφούν.

Κιρκίρι - *Anas crecca*

Animalia
Chordata
Aves
Anseriformes
Anatidae
Anas
crecca

Περιγραφή

Το Κιρκίρι είναι ένα από τα μικρότερα και πλέον διαδεδομένα είδη αγριόπαπιας που σε αρκετά μεγάλους αριθμούς επισκέπτονται την χώρα μας. Στα αρσενικά το κεφάλι και ο λαιμός είναι χρώματος κοκκινωπό καφέ ενώ το πλέον χαρακτηριστικό του αρσενικού Κιρκιριού είναι ένα βαθύ πράσινο ιριδίζον μάλωμα που έχει στο στις πλευρές του κεφαλιού του και το οποίο ξεκίνα από το μάτι φτάνοντας ως την βάση σχεδόν του αυχένα του. Το επάνω μέρος του σώματος του, είναι σκούρου καφετί χρώματος όπως και τα φτερά του στα οποία όμως

υπάρχει ένα φωτεινό πράσινο μάλωμα περιτριγυρισμένο από με μια λευκή ράβδωση πάνω από αυτό και ένα σκούρο μαύρο μάλωμα προς το εξωτερικό μέρος τους. Το κάτω μέρος του Κιρκιριού είναι υπόλευκου χρώματος όπως και το στήθος του το οποίο όμως είναι διάστικτο με μαύρα και γκριζωπά στίγματα. Η ουρά του είναι και αυτή σκούρου καφετί χρώματος ανάλογο με τα επάνω μέρος του σώματος του ενώ τα ακριανά φτερά της είναι ανοιχτού κίτρινου χρώματος. Το ράμφος του είναι μικρό στενό και μαύρου χρώματος. Το θηλυκό έχει ένα γενικότερο σκούρο καφετί χρωματισμό, με το στήθος και τον λαιμό ελαφρώς

ανοιχτότερου χρώματος, ενώ έχει και, ανάλογα με του αρσενικού, χρωματικά μπαλώματα στις φτερούγες του.

Ενδιαίτημα

Ο βιότοπος των Κιρκιριών είναι τα διάφορα ρηχά ύδατα πεδινών κυρίως περιοχών, όπως λίμνες γλυκού νερού, αλλά και υφάλμυρου παράκτια έλη με τη έντονη βλάστηση και τα λασπώδη σημεία. ρηχές λίμνες κοντά σε δασώδεις περιοχές και άλλοι ανάλογοι βιότοποι. Προτιμά τις περιοχές με την άφθονη βλάστηση γύρω από το νερό και πολύ σπάνια τις συναντούμε σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα.

Τροφή

Η διατροφή τους κυρίως αποτελείται από οποιοδήποτε ζώο και φυτό βρίσκετε σε αφθονία στους βιοτόπους τους όπως μικρά καρκινοειδή, μαλάκια, έντομα, και τις προνύμφες τους, καθώς επίσης και σπόρους, μίσχους υδρόβιων φυτών, αλλά και σπόρος και βλαστούς άλλων φυτών. Ακόμα τρέφεται με διαφορά είδη υδρόβιων σκαθαριών μικρά ψαράκια όπως οι φοξινιοί και μικρά σαλιγκάρια. Ενώ τα λεπτά σαν χτένια δόντια τους τα βοήθα να φάνε πολύ εύκολα ακόμα και τους μικρότερους διαθέσιμους στην περιοχή σπόρους. Πολύ συχνά δε θα δούμε σμήνη Κιρκιριών να αναζητούν την τροφή τους σε πλημμυρισμένα χωράφια σιτηρών.

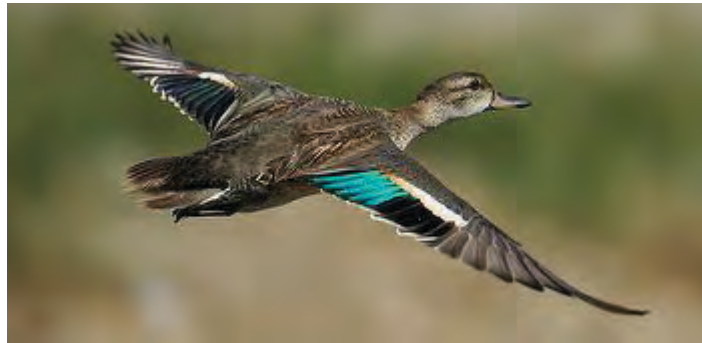
Αναπαραγωγή

Η αναπαραγωγική περίοδο των Κιρκιριών αρχίζει μεταξύ του Σεπτεμβρίου και του Νοεμβρίου. Η φωλιά χτίζεται από το θηλυκό και είναι πολύ καλά κρυμμένη στην πυκνή βλάστηση σχεδόν αόρατη και με πολύ μικρή και καλά κρυμμένη την είσοδο της. Γεννά 5-10 αυγά και η επώαση διαρκεί 21-23 μέρες. Η ανάπτυξη των νεοσσών είναι αρκετά γρήγορη και διαρκεί περίπου 35 ημέρες.

Μετανάστευση

Τα πρώτα Κιρκίρια εμφανίζονται νωρίς τον Οκτώβριο και οι μεγαλύτεροι αριθμοί σχηματίζονται στα τέλη Δεκεμβρίου. Από την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου οι αριθμοί πέφτουν και τα τελευταία πουλιά παρατηρούνται στα μέσα Μαρτίου.

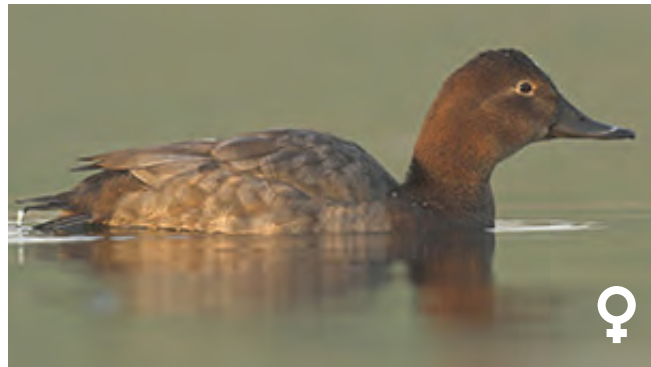
Κυνηγόπαπια - *Aythya ferina*

Animalia
Chordata
Aves
Anseriformes
Anatidae
Aythya
ferina

Περιγραφή

Το Γκισάρι είναι μια μέσου μεγέθους αγριόπαπια. Στα αρσενικά το κεφάλι και ο λαιμός είναι χρώματος καστανό-κόκκινο σε αντίθεση με το σκούρο μαύρο στήθος τους. Το επάνω μέρος του σώματος τους, είναι γκριζωπό και ελαφρώς σκουρότερου χρώματος από τις φτερούγες τους. Το κάτω μέρος των αρσενικών

κυνηγόπαπιων είναι υπόλευκου χρώματος. Η ουρά η οποία έχει μήκος περίπου 5 εκατ. είναι μαύρου χρώματος όπως και οι γλουτοί τους. Το ράμφος τους είναι μακρύ και στενό μήκους περίπου 4,5 εκατ. είναι γκριζωπό με μαύρη άκρη. Το θηλυκό έχει ένα γενικότερο καφετί χρωματισμό διάστικτο με φαιοκίτρινα στίγματα ενώ η πλάτη του είναι όπως και στο αρσενικό γκριζα ενώ το ράμφος τους είναι στενότερο. Τα μάτια στα αρσενικά η ίριδα είναι κοκκινωπή και καφετί στα θηλυκά ενώ και τα δυο φύλα έχουν γκριζα πόδια.

Ενδιαίτημα

Ο βιότοπός του είναι τα διάφορα ρηχά ύδατα πεδινών κυρίως περιοχών, όπως λίμνες γλυκού νερού, αλλά και υφάλμυρου παράκτια έλη με τη έντονη βλάστηση και τα λασπώδη σημεία. Ρηχές λίμνες κοντά σε δασώδεις περιοχές και άλλοι ανάλογοι βιότοποι. Προτιμά τις περιοχές με την άφθονη βλάστηση γύρω από το νερό και πολύ σπάνια τις συναντούμε σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα ή την θάλασσα.

Τροφή

Η διατροφή τους κυρίως αποτελείται από σπόρους, μίσχους υδρόβιων φυτών, αλλά και σπόρος και βλαστούς άλλων φυτών και από διάφορα μαλάκια, ψαράκια μικρά καρκινοειδή, έντομα και τις προνύμφες τους. Ακόμα τρέφεται με διάφορα είδη υδρόβιων σκαθαριών, μικρά ψαράκια όπως οι φοξινιοί και μικρά σαλιγκάρια.

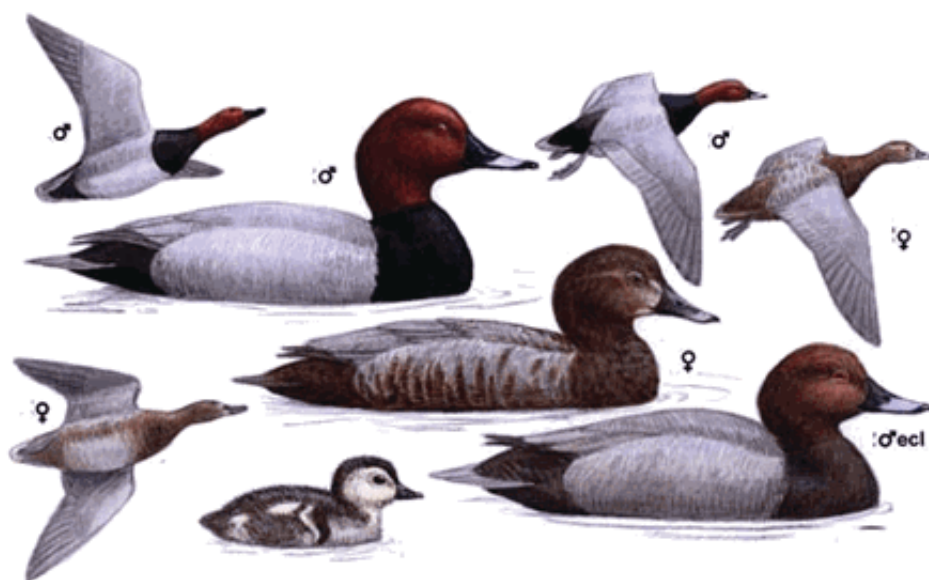
Αναπαραγωγή

Η αναπαραγωγική περίοδος αρχίζει μεταξύ του Σεπτεμβρίου και του Νοεμβρίου. Η φωλιά είναι ένα βαθούλωμα στο έδαφος καλυμμένο με ξερά χόρτα και πούπουλα και πολύ καλά κρυμμένη ανάμεσα στην πυκνή βλάστηση του βιοτόπου τους. Γεννά 8-10 αυγά συνήθως ένα ανά ημέρα. Τα αυγά έχουν φλεγμονώδες λευκό χρώμα. Η επώαση διαρκεί από 24 ως 26 ημέρες με πλέον συνήθη ημέρα εκκόλαψης την 25η. Η ανάπτυξη

τους είναι γρήγορη και διαρκεί περίπου 50-55 ημέρες.

Μετανάστευση

Τα πρώτα πουλιά εμφανίζονται νωρίς τον Οκτώβριο και οι μεγαλύτεροι πληθυσμοί συγκεντρώνονται στις αρχές Ιανουαρίου. Όλος ο διαχειμάζων πληθυσμός έχει σταδιακά αναχωρήσει μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου αρχίζοντας από το πρώτο δεκαήμερο του μήνα. Μικρός αριθμός παραμένει όλο το χρόνο.

Μπεκατσίνι - *Gallinago gallinago*

Animalia
Chordata
Aves
Charadriiformes
Scolopacidae
*Gallinago
gallinago*

Περιγραφή

Μικρό (25-27 εκ.) παρυδάτιο πτηνό. Διαθέτει, αναλογικά το μακρύτερο ράμφος από κάθε άλλο πουλί στην Ελλάδα, μήκους τουλάχιστον 6,5 εκατοστών. Το χρώμα του ράμφους είναι γκριζοπράσινο, όπως και τα πόδια. Το σώμα του Μπεκατσινιού είναι βασικά καστανόχρωμο, κρυπτικά χρωματισμένο, εκτός από την άσπρη κοιλιά.

Ενδιαίτημα

Εντοπίζεται σε ελώδεις περιοχές, υγρά εδάφη, στα όρια λιμνών και ποταμών και σε βάλτους. Επίσης μπορούμε να το βρούμε σε υγρά χωράφια αλλά και σε παράκτιες περιοχές.

Τροφή

Τρέφεται με υδρόβια ασπόνδυλα, θαμμένα στη λάσπη, τα οποία ανακαλύπτει χάρη στο ράμφος του, που είναι εφοδιασμένο με ευαίσθητα νεύρα.

Αναπαραγωγή

Η φωλιά είναι μια απλή λακκούβα στο έδαφος επενδυμένη με γρασίδι και τη δημιουργεί ανάμεσα σε ψηλά χορτάρια. Γεννά συνήθως 4 λαδοπράσινα αυγά με πολλά σκούρα καφετιά στίγματα. Κλωσά μόνο το θηλυκό για 18-20 μέρες και οι νεοσσοί πετούν για πρώτη φορά μετά από 19-20 μέρες.

Μετανάστευση

Η αποδημητική κίνηση αρχίζει από το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιούλη στην κεντρική Ευρώπη. Αντιστοιχεί στο “πέρασμα της Αγίας Μαγδαληνής”. Τα πρώτα πουλιά παρατηρούνται κατά τον Απρίλη, κατά τη διάρκεια του “περάσματος της Παρθένου” και φτάνουν στο σημείο κορύφωσης το Νοέμβρη, που ονομάζεται “πέρασμα της Αγίας Αικατερίνης”. Σημαντικές πτήσεις μπορεί να εμφανιστούν και μέσα στην καρδιά του χειμώνα, από πουλιά που φτάνουν απ’ τις βόρειες ζώνες κυνηγημένα απ’ το κρύο. Τα πουλιά ξαναπερνούν απ’ το τέλος Φλεβάρη ως τον Απρίλη.

Νερόκοτα - *Gallinula chloropus*

Animalia
Chordata
Aves
Gruiformes
Rallidae
*Gallinula
chloropus*

Περιγραφή

Οι Νερόκοτες είναι παρόμοιες με τις φαλαρίδες αλλά μικρότερες σε μέγεθος και η σαρκώδης ασπίδα στο μέτωπο τους είναι κόκκινη. Έχει μήκος 30-38 εκατ. και το βάρος της είναι κατά μέσο όρο 300γρ. Ο γενικός χρωματισμός τους είναι από σκούρο γκριζωπό ως μαύρο χρώμα σε όλο το σώμα και στο κεφάλι τους, με πιο θαμπές αποχρώσεις στην περιοχή του λαιμού και του πηγουνιού. Πολύ χαρακτηριστικό είναι το κεφάλι της όπου το μαύρο χρώμα διακόπτεται από το κίτρινο ράμφος και μια κόκκινου χρώματος μετωπιαία ασπίδα. Χαρακτηριστικά είναι και τα μάτια της τα οποία έχουν ένα έντονο κόκκινο χρώμα. Επίσης στις νερόκοτες οι γλουτοί και οι άκρες των φτερών είναι λευκού χρώματος δίνοντας την εντύπωση μιας άσπρης διαγώνιας λωρίδας να διατρέχει τις δυο πλευρές του σώματος τους. Τα πόδια είναι ανοιχτού κιτρινοπράσινου χρώματος και σε αντίθεση με πολλά άλλα υδρόβια δεν έχουν μεμβράνες αλλά έχουν πολύ μεγάλα δάχτυλα.

Ενδιαίτημα

Ο βιότοπος της είναι τα διάφορα μόνιμα ύδατα πεδινών κυρίως περιοχών, όπως λίμνες γλυκού νερού, έλη, κ.α. αλλά και υφάλμυρου κοντά σε κόλπους, σε ακτές κ.λ.π.. Προτιμά τις περιοχές με την άφθονη βλάστηση γύρω από το νερό και πολύ σπάνια την συναντούμε σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα εκτός από τις περιπτώσεις μετανάστευσης τους.

Τροφή

Η διατροφή της κυρίως αποτελείται από μικρά καρκινοειδή, μαλάκια, έντομα, και τις προνύμφες τους, καθώς επίσης και σπόρους, μίσχους υδρόβιων φυτών, δημητριακά φρούτα αλλά και σπόρος και βλαστούς άλλων φυτών. Ακόμα τρέφεται με διαφορά είδη υδρόβιων σκαθαριών, μικρά ψαράκια και σαλιγκάρια κ.α.

Αναπαραγωγή

Η φωλιά είναι ένα βαθύλωμα ανάμεσα στην βλάστηση της γύρω περιοχής, όπως καλαμιώνες, αλμυρίκια κ.α. Οι Νερόκοτες αναπαράγονται συνήθως δυο με τρεις φορές τον χρόνο. Γεννά 4-10 αυγά και τα επωάζει για 21-22 μέρες. Οι νεοσσοί πετούν μετά από 45-50 μέρες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος.

Πρασινοκέφαλη - *Anas platyrhynchos*

Animalia
Chordata
Aves
Anseriformes
Anatidae
Anas
platyrhynchos

Περιγραφή

Είναι η πιο τυπική πάπια, από την οποία κατάγεται και η κατοικίδια. Το αρσενικό έχει γυαλιστερό πράσινο κεφάλι με στενό, λευκό “κολάρο”. Το πάνω μέρος του σώματός της είναι σκούρο σταχτί, ενώ το κάτω ανοιχτόχρωμο. Η ουρά είναι λευκή, τα πόδια πορτοκαλί και το ράμφος κίτρινο. Η θηλυκή είναι πιτσιλωτή και καστανόξανθη. Από τις μεγαλύτερες πάπιες και τις πιο βαριές στην Ευρώπη.

Ενδιαίτημα

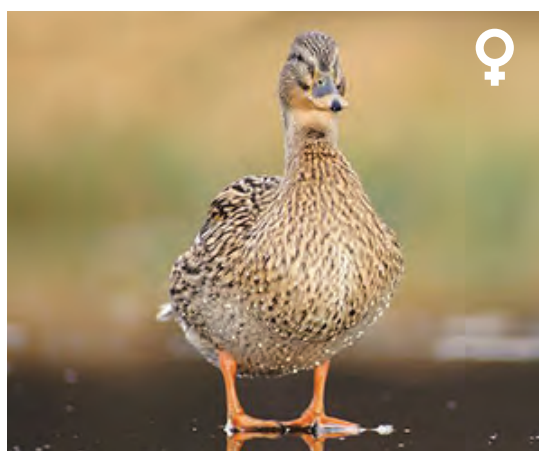
Προσαρμόζεται σε ένα εξαιρετικά ευρύ πεδίο βιοτόπων. Ζει κοντά σε στάσιμα ή ρέοντα νερά καθώς και σε υφάλμυρα, σε εκβολές ποταμών, σε λίμνες και ακτές με ρηγά νερά και νησίδες. Δείχνει προτίμηση σε υδρόβια βλάστηση από καλάμια και υδροχαρή δένδρα. Τη συναντάμε σε ανοιχτούς υγροτόπους με λάσπη, πηγές, αρδευτικά κανάλια, ποτάμια κτλ. Γενικά προτιμάει βάθος νερού μέχρι 1 μέτρο για να τρέφεται και μερικών μέτρων βάθος για να ξεκουράζεται. Κυρίως ζει σε μικρά υψόμετρα αλλά περιστασιακά βρίσκονται και σε μεγάλα υψόμετρα πάνω από 2000 μέτρα. Γενικά αποφεύγει υγροτόπους χωρίς φυτική κάλυψη και μεταβαλλόμενη στάθμη νερού, καθώς και υγροτόπους που είναι ολιγοτροφικοί ή με πετρώδη, βραχώδη και αμμώδη βυθό.

Τροφή

Τρέφεται με υδρόβια φυτά, έντομα, ψάρια, βατράχια, σκουλήκια.

Αναπαραγωγή

Η έναρξη της ωοτοκίας τοποθετείται από το Μάρτιο μέχρι και το Μάιο, ανάλογα με την περιοχή. Η θέση της φωλιάς ποικίλει, την φτιάχνει συνήθως στο έδαφος με περιφερειακή κάλυψη, κάτω από μεγάλες πέτρες, σε δένδρα τα κλαδιά των οποίων σχηματίζουν εξέδρες στο νερό ή σε φωλιές φτιαγμένες από ανθρώπους. Η φωλιά είναι ρηχή, στρωμένη με φύλλα, χόρτα ή μικρά κλαδιά. Τα αυγά είναι γκριζοπράσινα και γυαλιστερά. Γεννάει 9-13 αυγά. Τα επωάζει 27-28 μέρες. Τα νεαρά είναι έτοιμα να πετάξουν σε ηλικία 50-60 ημερών.

Μετανάστευση

Είναι είδος κυρίως μεταναστευτικό, αλλά μερικοί πληθυσμοί περιστασιακά είναι ενδημικοί. Στην Ελλάδα παραμένει και αναπαράγεται ικανός αριθμός κυρίως σε υγροτόπους της βόρειας Ελλάδας. Τα πρώτα πουλιά καταφθάνουν από το καλοκαίρι και οι αριθμοί πέφτουν από τις 15 Φεβρουαρίου.

Σαρσέλα - *Anas querquedula*

Animalia
Chordata
Aves
Anseriformes
Anatidae
Anas
querquedula

Περιγραφή

Στα αρσενικά το κεφάλι και ο λαιμός είναι χρώματος έντονα ραβδωτού μαύρο-άσπρου, με καφέ-κόκκινες αποχρώσεις. Το πλέον χαρακτηριστικό της αρσενικής σαρσέλας είναι μια λευκή τοξοειδής λωρίδα σαν φρύδι

που έχει στο κεφάλι της και ξεκίνα πάνω από το μάτι φτάνοντας ως την βάση σχεδόν του αυχένα της. Το στήθος και το επάνω μέρος του σώματος τους είναι καστανό-κόκκινου χρώματος, με μαύρα τα τελειώματα των φτερών, ενώ η κοιλία της είναι υπόλευκου χρώματος. Οι μπροστινές άκρες των εξωτερικών φτερών έχουν ένα ανοιχτό κυανό-τεφρό με υπόλευκες αποσώσεις χρωματισμό, ενώ ο υπόλοιπος χρωματισμός τους είναι σκούρο πράσινο με μπλε μπαλώματα. Τα θηλυκά έχουν ένα ενιαίο χρωματισμό ο οποίος είναι μια παραλλαγή ανοιχτού καφέ, με κιτρινόφαιου μαύρου και γκριζού και λευκό πηγούνι.

Ενδιαίτημα

Ο βιότοπος της Σαρσέλας είναι τα διάφορα μόνιμα ρηχά ύδατα πεδινών κυρίως περιοχών, όπως λίμνες γλυκού νερού, αλλά και υφάλμυρου σε κόλπους κοντά σε ακτές. Προτιμά τις περιοχές με την άφθονη βλάστηση γύρω από το νερό και πολύ σπάνια την συναντούμε σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα.

Τροφή

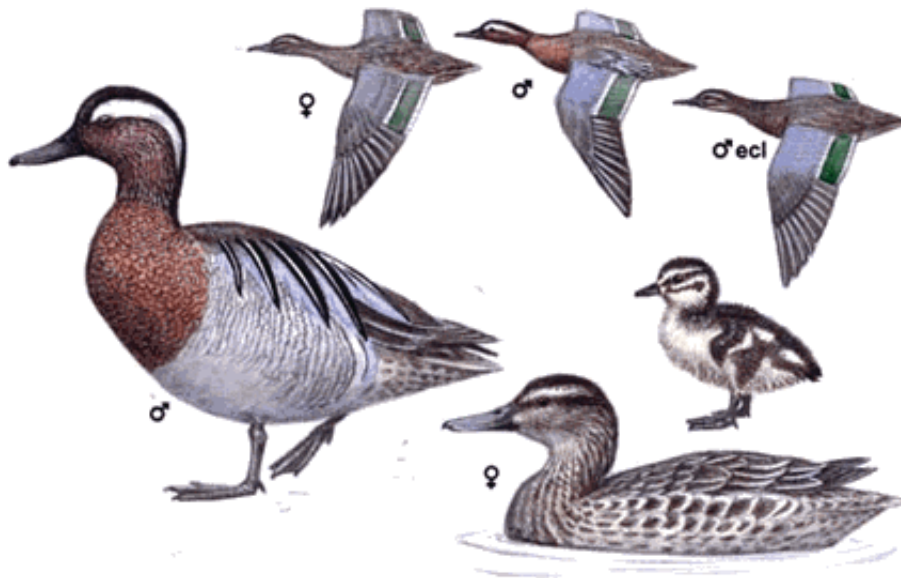
Τρέφεται με φυτική και ζωική τροφή. Η διατροφή της κυρίως αποτελείται από μικρά καρκινοειδή, μαλάκια, έντομα, και τις προνύμφες τους, καθώς επίσης και σπόρους, μίσχους υδρόβιων φυτών, αλλά και σπόρους και βλαστούς άλλων φυτών. Ακόμα τρέφεται με διαφορά είδη υδρόβιων σκαθαριών μικρά ψαράκια όπως οι φοξινιοί και μικρά σαλιγκάρια.

Αναπαραγωγή

Αρχίζει την ωοτοκία στο δεύτερο μισό του Απριλίου. Φτιάχνει τη φωλιά στο έδαφος σε χαμηλή βλάστηση, συνήθως κοντά στο νερό και μέχρι 20 μέτρα μακριά από αυτό. Τα αυγά είναι ελαφρώς κίτρινα (αχυρένια) ή ελαφρώς καστανά. Γεννάει 8-9 αυγά και τα κλωσάει 21-23 μέρες. Τα νεαρά πετούν στις 35-40 μέρες.

Μετανάστευση

Οι σαρσέλες έχουν μια αρκετά μεγάλη έκτασης γεωγραφική εξάπλωση. Είναι μεταναστευτικό είδος, αν και σε ορισμένες περιοχές παρατηρούνται και στατικοί πληθυσμοί. Αναπαράγονται σε όλη σχεδόν την Ευρώπη την Ασία, τη δυτική και Βόρεια Αμερική. Το χειμώνα οι διάφοροι πληθυσμοί της μεταναστεύουν προς τον νότο σε περιοχές κυρίως της βορειοανατολικής Αφρικής, του Μεξικού και στα νότια της Βόρειας Αμερικής. Γενικά θα λέγαμε ότι τα περισσότερα από τα πουλιά του είδους αναπαράγονται στα βόρεια γεωγραφικά πλάτη και μεταναστεύουν προς τον νότο κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Οι πρώτες Σαρσέλες εμφανίζονται αργά το Φεβρουάριο. Το πέρασμα κορυφώνεται το Μάρτιο και τα πιο αργοπορημένα πουλιά παρατηρούνται μέχρι τα μέσα Μαΐου. Κατά το φθινοπωρινό πέρασμα παρατηρούνται μικρότεροι αριθμοί. Τα πρώτα κοπάδια εμφανίζονται στα μέσα Ιουλίου και οι μεγαλύτεροι αριθμοί είναι το Σεπτέμβριο. Τα τελευταία πουλιά παρατηρούνται μέχρι το τέλος του μήνα.

Σουβλόπαπια - *Anas acuta*

Animalia
Chordata
Aves
Anseriformes
Anatidae
Anas
acuta

Περιγραφή

Ο σχεδόν κύκνειος λαιμός της με την χαρακτηριστική άσπρη κυματιστή λωρίδα που τον διατρέχει όπως και η χαρακτηριστική ουρά της, την καθιστούν ένα από τα πλέον αναγνωρίσιμα είδη αγριόπαπιας. Τα αρσενικά έχουν σκούρου καφεκόκκινο χρώματος κεφάλι και άσπρο στήθος. Το άσπρο αυτό χρώμα του στήθους είναι συνέχεια μιας χαρακτηριστικής άσπρης ράβδωσης που ξεκινά από το επάνω πίσω μέρος του κεφαλιού τους και

φτάνει ως το στήθος. Η πλάτη είναι ενδεδυμένη με μακριά μαύρα φτερά με ανοιχτόχρωμες άκρες, οι πλευρές και η κοιλία έχουν και αυτές διάστικτα μαυρο-ασπρα φτερά. Οι γλουτοί είναι μαύρου χρώματος ενώ μεταξύ των γλουτών και της κοιλίας μεσολαβεί ένα κιτρινωπού χρώματος μάλωμα. Ο καθρέφτης είναι πρασινωπού χρώματος με μια μαύρη ράβδωση και άσπρες τις πίσω άκρες. Ένα ακόμα πολύ χαρακτηριστικό των αρσενικών Ψαλίδων είναι τα αρκετά μακριά φτερά τις ουράς τους τα οποία μπορεί να φτάσουν σε μήκος ακόμα και τα 10 εκατ. το αρκετά αιχμηρό σουβλερό σχήμα αυτών των φτερών είναι αυτό που δίνει και το όνομά στο είδος. Τα θηλυκά έχουν ένα σχεδόν μονότονο θαμπό καφετι-γκρίζο χρώμα όπως και οι περισσότερες από τις θηλυκές αγριόπαπιες. Και τα θηλυκά

όπως και τα αρσενικά διαθέτουν το χαρακτηριστικό αιχμηρό φτερό της ουράς με την διάφορα ότι το μήκος του είναι σχεδόν στο ένα τέταρτο το μήκος των αρσενικών. Τα μάτια των Ψαλίδων είναι σκούρου καφετί χρώματος. Τα πόδια τους έχουν γκριζό χρώμα ενώ το ράμφος τους είναι ανοιχτού μπλε προς γκρι χρώματος.

Ενδιαίτημα

Ο βιότοπος της Ψαλίδας είναι τα διάφορα ρηγά ύδατα πεδινών κυρίως περιοχών, όπως λίμνες γλυκού νερού, αλλά και υφάλμυρου παράκτια έλη με τη έντονη βλάστηση και τα λασπώδη σημεία. Ρηχές λίμνες κοντά σε δασώδεις περιοχές ποτάμια, κανάλια και άλλοι ανάλογοι βιότοποι. Προτιμά τις περιοχές με την άφθονη βλάστηση γύρω από το νερό και πολύ σπάνια τις συναντούμε σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα ή την θάλασσα.

Τροφή

Η σίτιση των Ψαλίδων γίνεται κυρίως κατά τις νυκτερινές ώρες και διαρκεί έως νωρίς το πρωί. Αναζητούν την τροφή τους στα πλημμυρισμένα χωράφια με ρύζι σιτάρι, κριθάρι, βρώμη και άλλα δημητριακά. Η διατροφή τους κυρίως αποτελείται από όλα όσα παραπάνω αναφέραμε αλλά και σπόρους και μίσχους υδρόβιων φυτών,

καθώς επίσης και από διάφορα μαλάκια, ψαράκια μικρά καρκινοειδή, έντομα και τις προνύμφες τους. Ακόμα τρέφεται με διάφορα είδη υδρόβιων σκαθαριών, μικρά ψαράκια όπως οι φοξινιοί και μικρά σαλιγκάρια.

Αναπαραγωγή

Η εποχή ζευγαρώματος για τις Ψαλίδες ξεκίνα στις αρχές Μαΐου και εάν για κάποιο λόγο η πρώτη γέννα καταστραφεί η θηλύκια θα αντικαταστήσει την χαμένη γέννα με μια καινούργια το αργότερο ως το τέλος Ιουλίου. Η Ψαλίδα θα γεννήσει τον Μάιο, στην φωλιά της η οποία συνήθως δεν είναι πολύ κοντά στο νερό, 7 έως 9 αυγά χρώματος πράσινο-κρεμ, γεννώντας συνήθως ένα αυγό ανά ημέρα. Η επώαση γίνεται μόνο από το θηλυκό και διαρκεί από 22 έως 24 ημέρες. Οι νεοσσοί θα είναι έτοιμοι για την πρώτη τους πτήση μετά από 46 έως 47 ημέρες.

Μετανάστευση

Οι Ψαλίδες είναι κατά κύριο λόγο μεταναστευτικό είδος με μια αρκετά μεγάλη γεωγραφική εξάπλωση παγκοσμίως. Οι πληθυσμοί οι οποίοι αναπαράγονται στη Λευκορωσία και τη Ρωσία, μέχρι ανατολικά της δυτικής Σιβηρίας, ξεχειμωνιάζουν στις μεσογειακές χώρες όπως Ελλάδα και Ιταλία, μέχρι τη βόρεια Αφρική. Η Ψαλίδα είναι κοινή πάπια το χειμώνα. Οι πρώτες αφίξεις είναι στα μέσα Σεπτεμβρίου και οι αριθμοί φθάνουν στο μέγιστο το Δεκέμβριο. Ο διαχειμάζων πληθυσμός μειώνεται αισθητά μέχρι τα μέσα Φεβρουαρίου αλλά το Μάρτιο υπάρχει ένα αξιοπρόσεκτο μεταναστευτικό ρεύμα από περαστικά πουλιά που επιστρέφουν από την Αφρική. Τα τελευταία από αυτά τα πουλιά έχουν αναχωρήσει μέχρι τα μέσα Απριλίου.

Σφυριχτάρι - *Anas penelope*

Animalia
Chordata
Aves
Anseriformes
Anatidae
Anas
penelope

Περιγραφή

Το Σφυριχτάρι είναι ένα από τα πιο διαδεδομένα είδη αγριόπαπιας που επισκέπτονται την χώρα μας. Στα αρσενικά το κεφάλι και ο λαιμός είναι χρώματος καστανοκόκκινο με μια ανοιχτού πορτοκαλί ως και κιτρινωπού ή υπόλευκου κατά περίπτωση, κατά μήκος οριζόντια γραμμή, η οποία ξεκινά από το ράμφος και καταλήγει στο πίσω μέρος του κεφαλιού. Τα μάτια των αρσενικών είναι καφέ και το ράμφος τους ανοιχτό γαλάζιο-μπλε με μαύρη άκρη, ενώ το μήκος του κυμαίνεται γύρω στα 3,5 εκατ. Το στήθος τους είναι ροδαλό ως και καφέ-πορτοκαλόχρωμο, ενώ η κοιλία τους λευκού ή υπόλευκου χρώματος. Έχει γκριζα την πλάτη του όπως και

τις φτερούγες, οι οποίες είναι γκριζωπές με μαύρες άκρες και πράσινο καθρέφτη (προφανή κατά την πτήση ή στην ανάπαυση) ενώ σε αυτές σχηματίζεται από τα δευτερεύοντα καλυπτήρια φτερά μια ευδιάκριτη μεγάλη λευκή κηλίδα (γκριζωπή στα θηλυκά). Το κάτω μέρος των φτερών είναι και αυτό γκριζωπό. Τα θηλυκά έχουν ένα ενιαίο χρωματισμό ο οποίος είναι μια παραλλαγή του ξανθοκάστανου. Έχουν στρογγυλότερο απ' ότι τα αρσενικά κεφάλι και μικρότερο λαιμό. Και τα θηλυκά διατηρούν σχεδόν τις ίδιες χρωματικές αποχρώσεις στα φτερά τους αντικαθιστώντας όμως τον γκριζωπό χρωματισμό του αρσενικού, με τον ξανθοκάστανο δικό τους. Τα μάτια τους είναι καφετί χρώματος και το ράμφος τους ίδιο με των αρσενικών αλλά ελαφρώς γκριζωπότερο. Και τα δύο φύλα έχουν γκριζωπά πόδια και πέλματα.

Ενδιαίτημα

Ο βιότοπός τους είναι τα διάφορα μόνιμα ύδατα πεδινών κυρίως περιοχών, όπως λίμνες γλυκού νερού, αλλά και υφάλμυρου σε κόλπους κοντά σε ακτές. Προτιμά τις περιοχές με την άφθονη βλάστηση γύρω από το νερό και πολύ σπάνια την συναντούμε σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα. Κατά το διάστημα της μετανάστευσής τους πάρα πολύ συχνά θα χρησιμοποιήσουν τις θαλάσσιες παράκτιες περιοχές ως σταθμούς σίτισης και ανάπαυσης.

Τροφή

Είναι είδος κυρίως χορτοφάγο και τρέφεται με φύλλα, βλαστούς, βολβούς και ριζώματα, επίσης με κάποιους καρπούς και περιστασιακά με ζωική τροφή. Την τροφή τους τη συλλέγουν στο έδαφος βόσκοντας ή από την επιφάνεια του νερού, σπάνια βουτώντας το κεφάλι με το λαιμό.

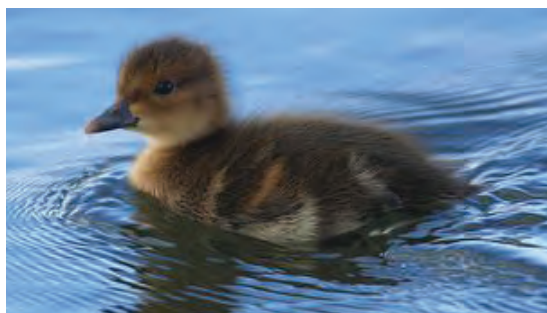
Αναπαραγωγή

Η έναρξη της ωοτοκίας τοποθετείται στα μέσα Απριλίου με μέσα Μαΐου. Τη φωλιά τη φτιάχνει στο έδαφος με κάλυψη από χόρτα ή θάμνους, κοντά στο νερό ή σε αποστάσεις μέχρι 250 μέτρα. Δεν είναι είδος αποικιακό αλλά οι φωλιές μπορεί να έχουν απόσταση μεταξύ τους μέχρι 5 μέτρα. Η φωλιά έχει μικρό βάθος και είναι στρωμένη με χόρτα, φύλλα και μικρά κλαδιά. Γεννάει 8-9 αυγά, χρώματος κρεμ ή ξεθωριασμένα και γυαλιστερά. Η επώαση διαρκεί 24-25 ημέρες. Τα νεαρά είναι έτοιμα να πετάξουν στην ηλικία των 40-45 ημερών.

Μετανάστευση

Το Σφυριχτάρι είναι από τις κοινότερες αφρόπαπιες το χειμώνα. Τα πρώτα πουλιά εμφανίζονται νωρίς τον Οκτώβριο και οι αριθμοί πέφτουν από την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου. Τα περισσότερα έχουν φύγει μέχρι τα μέσα Μάρτη, ενώ μερικά μένουν μέχρι τις αρχές Απριλίου.

Τσικνόπαπια - *Aythya fuligula*

Animalia
Chordata
Aves
Anseriformes
Anatidae
Aythya
fuligula

Περιγραφή

Η Μαυροκέφαλη λόγω του χρώματος αλλά και του πολύ χαρακτηριστικού λοφίου της είναι μια από τις πολύ εύκολα αναγνωρίσιμες αγριόπαπιες. Τα αρσενικά σχεδόν στο σύνολο τους είναι μαύρου χρώματος, εκτός από τις περιοχές της κοιλίας και των πλευρών, οι οποίες είναι λευκές. Ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά και ευδιάκριτα γνωρίσματα της Μαυροκέφαλης είναι ένα λοφίο από φτερά το οποίο φέρει στο πίσω μέρος του κεφαλιού της. Τα μάτια των αρσενικών είναι κίτρινα και το ράμφος τους σταχτο-μπλε με μαύρη άκρη, ενώ το μήκος του κυμαίνεται γύρω στα 3,5 εκατ. Τα θηλυκά έχουν έναν πιο ενιαίο χρωματισμό ο οποίος είναι μια παραλλαγή του καφέ-σοκολατί, με ελαφρώς ανοιχτότερων χρωματικών αποχρώσεων τα πλευρά τους. Η περιοχή της κοιλίας και στα θηλυκά είναι άσπρου χρώματος, ενώ και αυτά διαθέτουν λοφίο αναλόγου χρωματισμού με το υπόλοιπο σώμα τους, αλλά σαφώς μικρότερου μήκους απ' ότι των αρσενικών. Τα μάτια τους είναι κίτρινου χρώματος και το ράμφος τους ίδιο με των αρσενικών αλλά ελαφρώς γκριζοπότερο, ενώ στην βάση τους υπάρχει ένα λευκού χρώματος μάλωμα. Και τα δύο φύλα έχουν γκριζωπά πόδια και πέλματα.

Ενδιαίτημα

Ο βιότοπος τους είναι τα διάφορα μόνιμα ύδατα πεδινών κυρίως περιοχών, όπως λίμνες γλυκού νερού, αλλά και υφάλμυρου σε κόλπους κοντά σε ακτές. Προτιμά τις περιοχές με την άφθονη βλάστηση γύρω από το νερό και πολύ σπάνια την συναντούμε σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα. Κατά το διάστημα της μετανάστευσης τους πάρα πολύ συχνά θα χρησιμοποιήσουν τις παράκτιες περιοχές ως σταθμούς σίτισης και ανάπαυσης αλλά συστηματικά θα αποφύγουν την ανοικτή θάλασσα και τα μεγάλα βάθη.

Τροφή

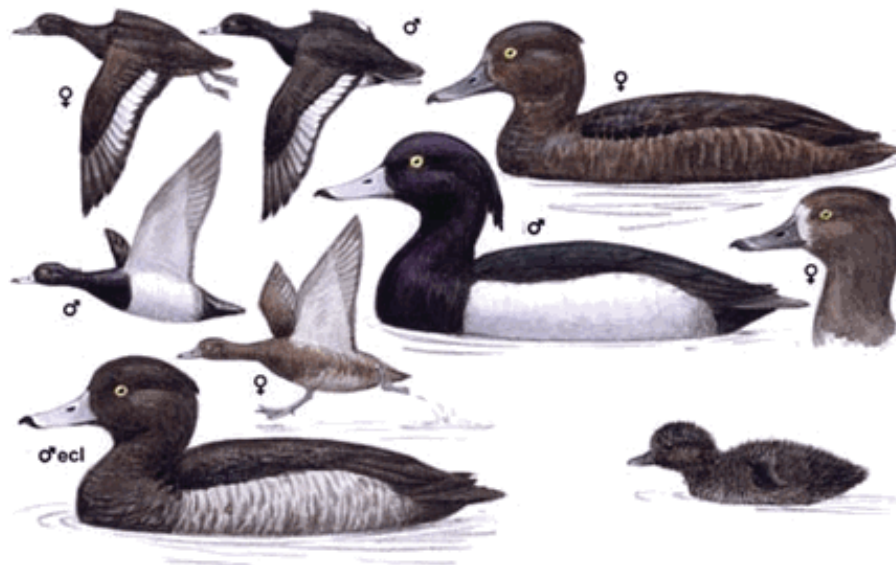
Η διατροφή τους κυρίως αποτελείται από μικρά καρκινοειδή, μαλάκια, έντομα, και τις προνύμφες τους, καθώς επίσης και σπόρους, μίσχους υδρόβιων και παρόχθιων φυτών. Αναζητούν την τροφή τους καταδυόμενα πολλές φορές σε βάθος μεγαλύτερο και των 14 μέτρων και σπανιότερα στην ξηρά, όπως κατά την διάρκεια του χειμώνα όπου αναζητούν διάφορα είδη σπόρων και σιτηρών, στα πλημμυρισμένα λιβάδια.

Αναπαραγωγή

Η αναπαραγωγική περίοδος ξεκίνα γύρω στον Απρίλιο και θα διαρκέσει μέχρι και τον Ιούνιο. Τα θηλυκά θα επιλέξουν με προσοχή το μέρος στο οποίο θα φτιάξουν την φωλιά τους και το οποίο θα είναι ένα στεγνό μέρος μέσα στους υγροτόπους τους όπως μικρά νησάκια κλπ. Εκεί η θηλυκία θα φτιάξει με τρίψιμο την κοιλιάς της στο έδαφος ένα βαθούλωμα ανάμεσα στα αγριόχορτα και την χαμηλή βλάστηση, αποτελούμενο από ξερόχορτα και πούπουλα και στο οποίο θα τοποθετήσει 8 ως 11 καφετο-κίτρινα με πρασινωπά στίγματα αυγά. Η επώαση θα διαρκέσει γύρω στις 25 με 26 ημέρες. Οι νεοσσοί θα μείνουν στην ασφάλεια της φωλιά μαζί με το θηλυκό για περίπου έξι εβδομάδες.

Μετανάστευση

Η Μαυροκέφαλη είναι ένα αρκετά διαδεδομένο είδος σε όλη σχεδόν την Ευρώπη και την Ασία όπου κυρίως αναπαράγεται, αλλά και την Αφρική και την Ωκεανία. Το χειμώνα οι διάφοροι πληθυσμοί τους μεταναστεύουν προς το νότο, σε περιοχές της βορειοανατολικής Αφρικής, της Ινδίας, της νότιας Κίνας, κ.α. Γενικώς θα μπορούσαμε να πούμε ότι τα περισσότερα από τα πουλιά αυτού του είδους αναπαράγονται στα βόρεια γεωγραφικά πλάτη και μεταναστεύουν προς το νότο κατά τη διάρκεια του χειμώνα.

Φαλαρίδα - *Fulica atra*

Animalia
Chordata
Aves
Gruiformes
Rallidae
Fulica
atra

Περιγραφή

Είναι ένα από τα πολυπληθέστερα υδρόβια πουλιά. Δεν παρουσιάζουν σεξουαλικό διμορφισμό. Ο γενικός χρωματισμός τους είναι από σκούρο γκριζωπό ως μαύρο χρώμα σε όλο το σώμα και στο κεφάλι τους, όπου όμως εκεί το μαύρο διακόπτετε από το λευκό ράμφος της πάνω στο οποίο υπάρχει μια επίσης λευκού χρώματος μετωπιαία ασπίδα. Χαρακτηριστικά είναι και τα μάτια της τα οποία έχουν ένα έντονο κόκκινο χρώμα. Χαρακτηριστικά είναι και τα μεγάλα, δυνατά δάκτυλά τους.

Ενδιαίτημα

Ο βιότοπος της είναι τα διάφορα μόνιμα ύδατα πεδινών κυρίως περιοχών, όπως λίμνες γλυκού νερού, έλη, κ.α. αλλά και υφάλμυροι σε κόλπους κοντά σε ακτές κ.λ.π.. Προτιμά τις περιοχές με την άφθονη βλάστηση γύρω από το νερό και πολύ σπάνια την συναντούμε σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα. Η φαλαρίδα γενικότερα είναι ιδιαίτερα προσαρμοσμένη σε ένα ευρύ φάσμα βιότοπων, συχνά ακόμα και αστικών περιοχών.

Τροφή

Η διατροφή της κυρίως αποτελείται από μικρά καρκινοειδή, μαλάκια, έντομα, και τις προνύμφες τους, καθώς επίσης και σπόρους, μίσχους υδρόβιων φυτών, αλλά και σπόρος και βλαστούς άλλων φυτών. Ακόμα τρέφεται με είδη υδρόβιων σκαθαριών, μικρά ψαράκια και σαλιγκάρια αλλά μπορεί να φάει και τα αυγά άλλων πουλιών.

Αναπαραγωγή

Οι φαλαρίδες μπορούν να αναπαραχθούν οποιαδήποτε εποχή του έτους όταν οι συνθήκες είναι ευνοϊκές (συνήθως στα μέσα Μαρτίου). Συνήθως γεννούν δυο φορές τον χρόνο. Η φωλιά είναι ένα βαθούλωμα ανάμεσα στην βλάστηση της γύρω περιοχής, όπως καλαμιώνες, αλμυρίκια κ.α. Δεν είναι λίγες οι φορές όμως που θα εκδιώξουν ή ακόμα και θα σκοτώσουν τους νεοσσούς άλλων υδροβίων και παρυδάτιων πουλιών από τις φωλιές τους, προκειμένου να τις χρησιμοποιήσουν αυτές. Εκεί θα γεννήσει 6-9 αυγά τα οποία θα επωαστούν για περίπου 24 μέρες. Οι νεοσσοί αφήνουν τη φωλιά μετά από μερικές μέρες αλλά ανεξαρτητοποιούνται μετά από 8 εβδομάδες.

Μετανάστευση

Είναι επιδημητικό είδος. Πληθυσμοί από το βορά διαχειμάζουν στη χώρα μας. Τα πρώτα πουλιά εμφανίζονται νωρίς τον Σεπτέμβριο και οι μεγαλύτεροι αριθμοί σχηματίζονται τέλη Δεκεμβρίου. Τα πουλιά που διαχειμάζουν αναχωρούν από νωρίς τον Φεβρουάριο και το Μάρτιο.

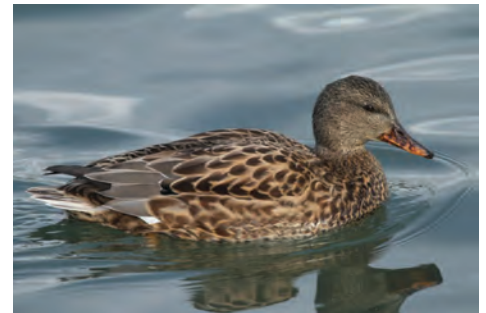
Φ λυαρόπαπια - *Anas strepera*

Animalia
Chordata
Aves
Anseriformes
Anatidae
Anas
strepera

Περιγραφή

Το αρσενικό έχει έναν σχετικά ασυνήθιστο για αρσενική αγριόπαπια μονότονο γκριζος-καφετί χρωματισμό στο φτέρωμά του, που διακόπτεται μόνο από τα ολόμαυρα οπίσθια του και ένα λευκό μάλωμα που δημιουργείται από τα δευτερεύοντα φτερά του, καθώς επίσης και από τον ολόασπρο καθρέφτη του ο οποίος είναι αρκετά εμφανής κατά την πτήση ή την ανάπαυση του. Το στήθος του διατηρεί τον καφετί χρωματισμό του γενικότερου συνόλου, ενώ η κοιλία του είναι άσπρου χρώματος. Οι γλουτοί όπως και παραπάνω είπαμε είναι μαύρου χρώματος, ενώ ο καθρέφτης έχει ένα λαμπερό άσπρο χρώμα. Το ράμφος του είναι μαύρο, ενώ τα πόδια τους έχουν ένα κίτρινο-πορτοκαλί χρωματισμό. Κατά την περίοδο της πτερόροιας ομοιάζει αρκετά με το θηλυκό. Τα θηλυκά έχουν ένα σχεδόν μονότονο θαμπό καφετί-γκρίζο χρώμα, όπως και οι περισσότερες από τις θηλυκές αγριόπαπιες. Μοιάζουν παρά πολύ με την θηλυκία Πρασινοκέφαλη, με μοναδικές διαφορές τους το σκουρότερο πορτοκαλί ράμφος τους, το μικρότερο μέγεθος τους, και την έλλειψη εντόνου καθρέφτη. Το ράμφος του θηλυκού είναι γκριζωπό με πορτοκαλί άκρες.

Ενδιαίτημα

Ο βιότοπος του Καπακλή είναι κυρίως οι μεγάλοι ανοιχτοί υδροβιότοποι συχνά καλυμμένη με βλάστηση, όπως λίμνες γλυκού νερού, παράκτια έλη με τη έντονη βλάστηση και εκβολές ποταμών. Προτιμά τις περιοχές με την άφθονη βλάστηση γύρω από το νερό και πολύ σπάνια τις συναντούμε σε περιοχές με μεγάλα υψόμετρα ή την θάλασσα.

Τροφή

Η διατροφή του Καπακλή αποτελείται από χόρτα, διάφορα υδρόβια φυτά, σπόρους, καθώς και διάφορους καρπούς. Συμπληρώνεται συχνά με τα υδρόβια ασπόνδυλα, και περιστασιακά τα μικρά σπονδυλωτά. Το χειμώνα, η διατροφή αποτελείται κατά ένα μεγάλο μέρος της από υδρόβια φυτά και φύκια.

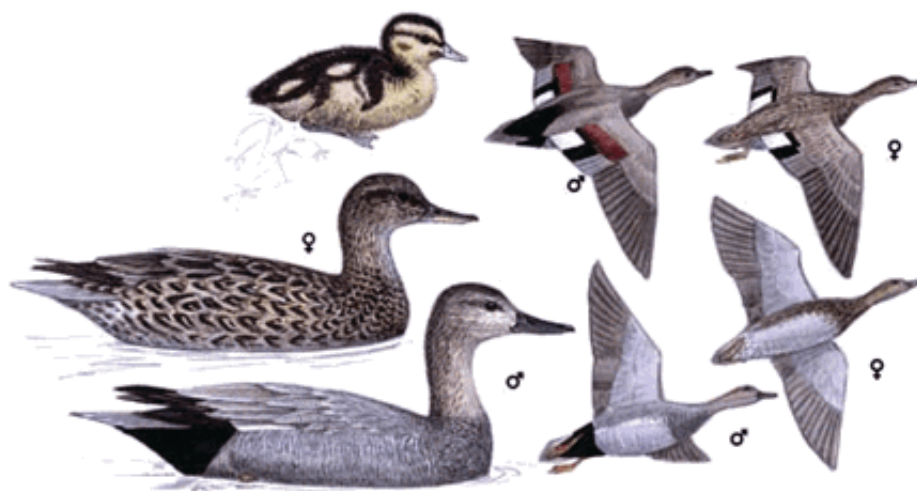
Αναπαραγωγή

Η εποχή ζευγαρώματος για τον Καπακλή ξεκινά γύρω στις αρχές Μαΐου. Είναι μονογαμικό είδος και θα επιλέξει για να αναπαραχθεί υδροβιότοπους γλυκού νερού όπως λίμνες, έλη, καθώς και διάφορα νησιά εντός των λιμνών. Περιστασιακά θα επιλέξει και κάποιες θαμνώδεις περιοχές μακριά από το νερό. Το

θηλυκό χτίζει τη φωλιά του σε κάποιο καλά καλυμμένο σημείο με ψηλή βλάστηση, όπως καλαμιώνες. Η φωλιά αποτελείται από τη βλάστηση που βρίσκεται στην τριγύρω περιοχή. Οκτώ έως 11 άσπρα αυγά γεννιούνται, και επωάζονται από το θηλυκό για 24 έως 27 ημέρες. Οι νεοσσοί θα είναι έτοιμοι για την πρώτη τους πτήση μετά από 48 έως 56 ημέρες.

Μετανάστευση

Απαντά κάθε χειμώνα αλλά συνήθως σε πολύ μικρούς αριθμούς. Συνήθως εμφανίζονται στα μέσα Οκτωβρίου και φεύγουν από τα τέλη Ιανουαρίου μέχρι το Μάρτιο ενώ μερικά πουλιά μένουν μέχρι το τέλος του μήνα. Στην Ελλάδα διατηρείται μικρός επιδημητικός πληθυσμός.

Χουλιάροπαπια - *Anas clypeata*

Animalia
Chordata
Aves
Anseriformes
Anatidae
Anas
clypeata

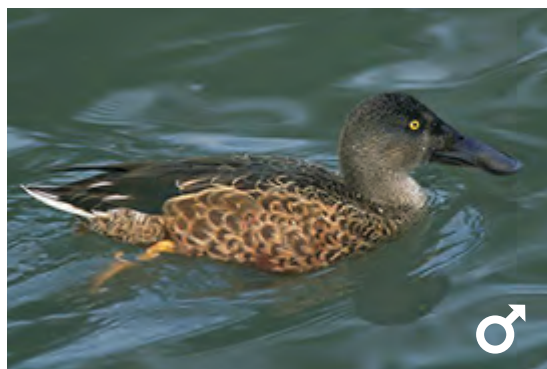
Φτέρωμα αναπαραγωγής

Περιγραφή

Μετρίου μεγέθους πάπια (51εκ.) με χαρακτηριστικό μεγάλο ράμφος που μοιάζει με σπάτουλα. Παρουσιάζει φυλετικό διμορφισμό. Το αρσενικό έχει πράσινο μεταλλικό χρωματισμό στο κεφάλι, λευκό στήθος, καστανοκόκκινη κοιλιά και καστανοκόκκινα πλευρά. Το θηλυκό είναι καστανό με διάσπαρτες σκούρες καστανές κηλίδες. Στο αρσενικό επίσης παρατηρείται εποχικός διμορφισμός, την περίοδο του καλοκαιριού χάνεται το πράσινο χρώμα του κεφαλιού και γίνεται σκούρο καστανό. Και στα δύο φύλα παρατηρείται καθρέφτης με πράσινο χρωματισμό στις φτερούγες.

Ενδιαίτημα

Απαντώνται σε πεδινές εκτάσεις, σε ρηχούς αλλά μόνιμους υδροτόπους με καλή παραγωγικότητα. Χωρίς να είναι αρκετά εκτεταμένοι. Προσελκύονται από ριζοχώραφα, από χωράφια εμπλουτισμένα με κοπριά, καθώς και από χωράφια πλημμυρισμένα κατά τόπους.

Καλοκαιρινό φτέρωμα

Τροφή

Είναι είδος παμφάγο. Τρέφεται κυρίως με πλαγκτονικά καρκινοειδή μικρά μαλάκια, έντομα, λάβρες, καρπούς και φυτά.

Αναπαραγωγή

Η έναρξη της ωοτοκίας τοποθετείται τον Απρίλιο. Η επώαση ξεκινάει στα μέσα Μαΐου. Φτιάχνει τη φωλιά στο έδαφος, κάτω από ρείκια ή θάμνους ή και στο ανοικτό έδαφος. Συνήθως κοντά στο νερό. Η επώαση των αυγών διαρκεί 22-23 μέρες. Γεννάει 9-11 αυγά. Τα νεαρά πετούν στις 40-45 ημέρες.

Μετανάστευση

Η Χουλιάροπαπια είναι κοινή από Νοέμβριο μέχρι Απρίλιο. Κάποιες ιδιαίτερα πρώιμες αφίξεις από τα τέλη Αυγούστου μάλλον αφορούν πουλιά που μεταναστεύουν προς την Αφρική. Τον Οκτώβριο οι αριθμοί αρχίζουν να αυξάνονται ξανά φθάνοντας το μέγιστο το Δεκέμβριο. Ο διαχειμάζων πληθυσμός πέφτει από την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου αλλά το Μάρτιο παρατηρείται ένα σημαντικό πέρασμα από πουλιά που επιστρέφουν από την Αφρική. Αυτά τα πουλιά εμφανίζονται στις αρχές Μαρτίου και το πέρασμα σταματά στα τέλη του μήνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ / ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ

Αγριοκούνελο 06
 Αγριοπερίστερο 18
 Αγριόχοιρος 08
 Αλεπού 10
 Ασπρομετωπόχηνα 38
 Γερακότσιχλα 19
 Δενδρότσιχλα 20
 Καλημάνα 39
 Καρακάξα 21
 Κάργια 22
 Κιρκίρι 40
 Κοκκινότσιχλα 23
 Κότσυφας 24
 Κουρούνα 25
 Κυνηγόπαπια 42
 Λαγός 12
 Μπεκάτσα 26
 Μπεκατσίνι 44
 Νερόκοτα 45
 Νησιώτικη Πέρδικα 27
 Ορτύκι 28
 Πετροκούνναβο 14
 Πετροπέρδικα 30
 Πρασινοκέφαλη 46
 Σαρσέλα 48
 Σταρήθρα 31
 Σουβλόπαπια 50
 Σφυριχτάρι 52
 Τρυγόνι 32
 Τσικνόπαπια 54
 Τσίχλα 33
 Φαλαρίδα 56
 Φάσα 34
 Φασιανός 35
 Φλυαρόπαπια 57
 Χουλιάρόπαπια 59
 Ψαρόνι 36

Alauda arvensis 31
Alectoris chukar 27
Alectoris graeca 30
Anas acuta 50
Anas clypeata 59
Anas crecca 40
Anas penelope 52
Anas platyrhynchos 46
Anas querquedula 48
Anas strepera 57
Anser albifrons 38
Aythya ferina 42
Aythya fuligula 54
Columba livia 18
Columba palumbus 34
Corvus corone 25
Corvus monedula 22
Coturnix coturnix 28
Fulica atra 56
Gallinago gallinago 44
Gallinula chloropus 45
Lepus europaeus 12
Martes foina 14
Oryctolagus cuniculus 06
Phasianus colchicus torquatus 35
Pica pica 21
Scolopax rusticola 26
Streptopelia turtur 32
Sturnus vulgaris 36
Sus scrofa 08
Turdus iliacus 23
Turdus merula 24
Turdus philomelos 33
Turdus pilaris 19
Turdus viscivorus 20
Vanellus vanellus 39
Vulpes vulpes 10

Πηγές κειμένων:

<http://www.birdlife.org/>
<http://www.iucnredlist.org/>
<http://eunis.eea.europa.eu/species.jsp>
<http://eol.org/>
<http://www.arkive.org/>
<http://www.planetofbirds.com/>
http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page
<http://grevena-fauna.blogspot.gr/>
<http://www.ornithologiki.gr/>
<http://wildlife-archipelago.gr/>
<http://www.axiosdelta.gr/>
<http://www.ypeka.gr>
http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm
<http://natura2000.eea.europa.eu/#>
<http://www.ksartas.gr/>
<http://www.gpeppas.gr/>
<http://www.opengov.gr/>
<http://www.hunters.gr/>
<http://www.ethnos.gr>
<http://www.kinigotopos.gr/>
<http://www.dkose.gr/>

Λεγάκις Α., *Μελέτη των μεταναστευτικών πουλιών στην Ελλάδα και τη νότια Ουκρανία*, ΓΓΕΤ/E+T συνεργασία Ελλάδα-Ουκρανίας, 2006-2008

Δημαλέξης Τ. κ.ά., *Παραδοτέο 8: Οδηγός οικολογικών απαιτήσεων, απειλών και ενδεδειγμένων μέτρων για τα είδη χαρακτηρισμού*, 2009

Χανδρινός Γ., *Το Κόκκινο Βιβλίο των απειλούμενων ζώων της Ελλάδας - Πουλιά*

Spiridonidis D (1993) Status and biology of the species wild boar (*Sus scrofa*) and Badger (*Meles meles*) in Greece during the year 1991. Dissertation Thesis. TEI Drama

Tsachalidis EP, Konstantopoulos P (2005) Population demography of the species wild boar (*Sus scrofa*, L., 1758) in Peloponnesus and Sterea Hellas South Greece. In: Pohlmeier K (ed) Proceedings XXVIIth Congress of the International Union of Game Biologists, Hannover 2005. Extended Abstracts 191–192

Παπαναστάσης, Νοϊτσάκης 1992 Relation between successional stages and productivity in Mediterranean grasslands. Proceedings of the International Workshop organised by EC in Natural Resource Development and Utilization, Wageningen, June 29 – July 2, pp. 126-133.

Boitani, L., Trapanese, P. and Mattei, L., 1995. Methods of population estimates of a hunted wild boar (*Sus scrofa* L.) population in Tuscany (Italy). *Ibex JME*, 3, 204-208.

Fruzinski, B., 1995. Situation of wild boar populations in Western. Poland. *IBEX J. Mount. Ecol.* 3: 186-187.

Bieber, C. and Ruf, T., 2005. Population dynamics in wild boar *Sus scrofa*: ecology, elasticity of growth rate and implications for the management of pulsed resource consumers. *Journal of Applied Ecology* 42 (6) 1203-1213

Θηραματολογία Οι μετακινήσεις του αγριόχοιρου και η αξιοποίηση του βιοτόπου του. Του Θεοφάνη Καραμπατζάκη, Δασολόγου – Περιβαλλοντολόγου

Κυνηγετικό εγχειρίδιο 2006-Κυνηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας Θράκης ΚΟΜΑΘ

Μίχας Α.Νίκος (1997) ΚΥΝΗΓΙ: ΑΘΛΗΜΑ η ΣΥΝΔΡΟΜΟ

Frylestam, B. (1992) Utilization by brown hares *Lepus europaeus*, Pallas of field habitats and complimentary

food stripes in southern Sweden. In: Global Trends in Wildlife Management (Ed. by B.Bobek, K.Perzanowski & W.Regelin), pp. 259–261. Swiat Press, Krakow-Warszawa.

Vaughan, N., Lucas, E.-A., Harris, S. & White, P.C.L. (2003) Habitat associations of European hares *Lepus europaeus* in England and Wales: implications for farmland management. *Journal of Applied Ecology*, 40, 163–175.

Schneider, E. & Maar, S. (1997) Survey on the situation of the hare (*Lepus europaeus*) population in the 'Wet-tereau' area (FRG). *Gibier Faune Sauvage*, 14, 534–535.

Bresiński, W. (1976a) Agrarian structure vs. the European hare population density. In: Ecology and Management of European Hare Populations (Ed. by Z.Pielowski & Z.Pucek), pp. 195–197. Polish Hunting Association, Warsaw.

Bresiński, W. (1976b) Weather conditions vs. European hare population dynamics. In: Ecology and Management of European Hare Populations (Ed. by Z.Pielowski & Z.Pucek), pp. 105–114. Polish Hunting Association, Warsaw.

Bernardo, D.J., G.W. Boudreau and T.C. Bidwell. 1994. Economic tradeoffs between livestock grazing and wildlife habitat: a ranch – level analysis. *Wildlife Society Bulletin*, 22: 393-402.

Matulich, M.K. and R.M. Adams. 1987. Towards more effective wildlife policies: an economic perspective of wildlife management research. *Wildlife Society Bulletin*, 15: 285-291.

Sfougaris, A., Papageorgiou, N., A. Giannakopoulos, H. Goumas, E. Papaevangelou and A. Anni. 1999. Distribution, populations and habitat of the European Hare (*Lepus europaeus*) in Central and Western Greece. p. 423 – 430. In: Agriculture, Forestry – Game: Integrating wildlife in land management (Thomaides, C. and N. Kypridemos, eds.). Proceedings of the IUGB XXIVth Congress, Thessaloniki.

Holechek J. L. and B. D. Gross. 1982. Evaluation of different calculation procedures for microhistological analysis. *J. Range Manage.* 35:721-723.

Καρμίρης Η., Ζ. Κούκουρα, Γ. Χριστοδούλου και Ε. Καρμίρης. 2004. Τροφικές προτιμήσεις του Ευρωπαϊκού λαγού (*Lepus europaeus*) σε περιοχή των Αγράφων πάνω από τα δασοόρια το καλοκαίρι. 4ο Πανελλήνιο Λιβαδοπονικό Συνέδριο, 10 -12 Νοεμβρίου 2004, Βόλος.

Karmiris I., Z. Koukoura and G. Christodoulou. 2005. Use of alpine ranges by brown hare (*Lepus europaeus*) and livestock in central Greece. Competition or facilitation? August 28th – September 3rd 2005, Hannover, Germany.

Κούκουρα Ζ. 2003. Τα σπουδαιότερα λιβαδικά φυτά της Ελλάδας Υπηρεσία Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη.

Νάσσης Α. Σ. 1995. Σημειώσεις Διατροφής Ζώων στα Λιβάδια. Υπηρεσία Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη.

Νάσσης Α. Σ. και Κ. Ν. Τσιουβάρας. 1991. Διαχείριση και Βελτίωση Λιβαδιών. Υπηρεσία Δημοσιευμάτων Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη.

Παπαναστάσης Β. Π. και Β. Ι. Νοϊτσάκης. 1992. Λιβαδική οικολογία. Εκδόσεις Γιαχούδη – Γιαπούλη, Θεσσαλονίκη.

Σώκος Χ., Μπίρτσας Π., Καστόρης Α. 2008. Μείωση της αρπακτικότητας της αλεπούς (*Vulpes vulpes*). Μέρος Α: άμεσες τεχνικές. 6ο Πανελλήνιο Λιβαδοπονικό Συνέδριο. Ελληνική Λιβαδοπονική Εταιρεία. Λεωνίδιο Αρκαδίας 2–4/10/2008. Δημ. Νο 14, σελ. 249-254.

Παπαγεωργίου 1990, Βιολογία Άγριας Πανίδας, University Studio Press. Θεσσαλονίκη. σελ 360

Moller, A.P. and J. Erritzoe. 2000. Predation against birds with low immunocompetence.

Oecologia 122: 500-504.

OEPP/EPPO 1994. EPPO standard guideline on good plant protection practice: principles of good plant protection practice. Rodent control for crop protection and on farms. OEPP/EPPO Bulletin 24, 233-240.

Reynolds, J.C. and S.C. Tapper. 1996. Control of mammalian predators in game management and conservation. *Mamm. Rev.* 26:127-156.

Saunders, G., B. Coman, J. Kinnear and M. Braysher. 1995. Managing vertebrate pests: foxes.

- Bureau of Resource Sciences, Commonwealth of Australia, Canberra.
- Sadler, L.M.J., C.C. Webbon, P.J. Baker and S. Harris. 2004. Methods of monitoring red foxes *Vulpes vulpes* and badgers *Meles meles*: are field signs the answer? *Mamm. Rev.*, 34: 75-98.
- Sinclair ARE, Pech RP, Dickman CR, Hik D, Mahon P, A.E. Newsome 1998. Predicting effects of predation on conservation of endangered prey. *Conserv. Biol* 12:564-575.
- Σώκος, Χ.Κ., Κ.Ε. Σκορδάς και Π.Κ. Μπίρτσας. 2002. Αξιολόγηση της θήρας και διαχείριση του λαγού (*Lepus europaeus*) στα λιβαδικά οικοσυστήματα, σελ. 131-139. Λιβαδοπονία και Ανάπτυξη Ορεινών Περιοχών (Π. Πλατής και Θ. Παπαχρήστου, εκδότες). Πρακτικά 3ου Πανελληνίου Λιβαδοπονικού Συνεδρίου. Καρπενήσι 4-6 Σεπτεμβρίου 2002. Ελληνική Λιβαδοπονική Εταιρεία, Δημ. Νο 10.
- Κυνηγετικό εγχειρίδιο 2006,Κυνηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας Θράκης ,ΚΟΜΑΘ
- Sokos, C., P. Birtsas and E. Tsachalidis 2008. Galliforms release: expediency and choice of techniques. *Wildl. Biol.* 14 (4): in press.
- Stahl, P., S. Ruetten and L. Gros. 2002. Predation on free-ranging poultry by mammalian and avian predators: field loss estimates in a French rural area. *Mammal Review*, 32, 227-234.
- Sreter T., Z. Szell, Z. Egyed and I. Varga. 2003. *Echinococcus multilocularis*: an emerging pathogen in Hungary and Central Eastern Europe? *Emerg. Inf. Dis.* 9: 384-386
- Υπουργείο Γεωργίας. 2001. Έλεγχος του πληθυσμού της αλεπούς και του πετροκούναβου. Εγκύκλιος 91044/1358. Δ/νση Αισθητικών Δασών, Δρυμών & Θήρας
- Tobin, M.E. and M.W. Fall. 2005. Pest control: rodents. In: *Encyclopedia of life support systems (EOLSS): Agricultural Sciences*. Developed under the Auspices of the UNESCO, EOLSS Publishers, Oxford, UK, [<http://www.eolss.net>].
- Beech martens are traded as pets and live fairly long in captivity. (Grizimek, 1990 ; Nowak, 1999 ; Wild Natures, 2003)
- Bertusi, T., T. Tosetti. 2004. “I Mammiferi dell’Emilia-Romagna” (on-line). *Faina Martes foina* . Προσεγγισμένος 7 Φεβ., 2004
- Lachat, N. 1991. Stone martens and cars: a beginning war? *Small Carnivore Conservation* 5: 4-6